

Nárai Hírmondó

2006/3

Független Közéleti Információs Magazin

Megjelenik negyedévente

Szerkesztették: Marton Melinda, Molnárné Németh Emma, Németh Tamás • Felelős kiadó: Németh Tamás
E-mail: naraihirmondo@freemail.hu • Telefon: 94/314-763

Vakáció

Egy kis közösség újságja akkor működik hatékonyan, ha az adott településen lévő társadalmi szervezetek, intézmények, önkormányzat a feladatával azonosul. Mert az ilyen újságban szerepelni számukra presztízskérdés, sőt kötelező, hiszen a település lakói igénylik és elvárják a folyamatos tájékoztatást. Így tartható fenn, fejleszthető tovább egy erős közösségformálás.

Most, hogy végre itt a nyár és a diákok is megkezdheték vakációjukat, nem kell tollat venni a kezükbe – persze jelképesen – mi szerkesztők és írók ezt még nem tehetjük le, hiszen akkor ki végezné el a vállalt feladatot. Amikor tavaly a búcsú után Péntek Laci bácsi megkeresett azzal, hogy volna-e a községben igény a pár éve még működő helyi újságra, a Nárai Hírmondó ismételt megjelenésére, vállalnám-e a helyi hírek csokorba gyűjtését szerkesztőtársaimmal, még nem gondoltam volna, hogy ebből valóság lesz. A kezdetekkor egy nyolcoldalas helyi lap elindítását terveztük, negyedéves megjelenéssel, afelett aggódva, hogy vajon mindig megtelik-e majd tartalommal. Örömmel töltött el bennünk, hogy mindenki, akit írásra kértünk már az

elején rögtön igent mondott. Ki-ki a saját szakterületén ígért segítséget, és törte a fejét a cikk, majd a következő cikkek megírásán. Jómagam is vállaltam, hogy meggyorsítom a még feldolgozatlan, a község múltjáról tanúszkodó iratok feldolgozását. Így bukkantam Ady Endre Nárai származására, egy boszor-kányperre, arra, hogy Zrínyi Miklós egyik jó barátja, hadvezére szintén Nárai származású volt, hogy csak néhányat említek.

Tudvalévő, hogy Laci bácsi egy évig vállalta az újság finanszírozását (*reméljük, hogy a folytatás mellett dönt*), és már csak egy lapszám, az október elején megjelenő van hátra. Lassan elmondhatjuk, hogy önként és önzetlenül vállalt feladatunkat teljesítettük, de azért szomorúan vennénk tudomásul a befejezést, hiszen már félig-meddig belejöttünk. Még egyszer megköszönöm Laci bácsi segítségét, aki támogatta a templom külső és belső felújítását, azt megelőzően pedig a Nárai Gyermekekért Alapítvány számlájára fizetett be nagyobb összegeket, ennek hiányában támadt az újságalapító gondolata és cselekedete.

Németh Tamás

Nárai – ahol a természet és az ember találkozik

Nárai – hazánk egyik legszebb tájvédelmi, gyógyvizeiről híres régiójában, a Dunántúl legmagasabb csúcsának lábánál, az Alpok nyúlványán, Szombathely szomszédságában rejtőzködő kivételesen szerencsés földrajzi és éghajlati adottságú település, amely összhangban áll történelmi rangjával. Ideális fekvését még jobban kihangsúlyozza, hogy északnyugat felől zárt hegység véd, amely változatos tájképet teremt, kellemes mikroklímát biztosít a tájegységnek. Ebben az alpesi klímájú környezetben, a hamisítatlan kristálytisza légkörben található a településtől északra, alig több mint egy kilométerre a Szabad-erdő déli csücskében, a Sorokpatak egyik időszakos mellékere mentén zöld erdővel határolva a közel 1 ha kiterjedésű Zsidu-rét, amelynek csodálatos panorámáját trónra emeli a rétet koronázó sárgaliliom, mely e szín pompás virág hazai állományának legnagyobb élőhelye. Június-júliusban, a sárgaliliom virágzásakor bódító, jellegzetes illatával, szemképráztató és magával ragadó páratlan panorámával fogadja az erre járókat. A réten még további értékes növényritkaságokkal is találkozhatunk: mocsári nőszirom, szibériai nőszirom, kenyérbél cickafark, szártalan kankalin, hosszúlevelű veronika, rezgősás, rókasás, olocsán csillaghúr, hosszúlevelű veronika.

Nárai a jellegzetes népi építészet stílusjegyeit magán viselő, a természetvédelmi terület szépségeivel, a testet-lelket megújító séták, kirándulások keretében fedezhető fel.

Németh Tamás

2-5 **Egészségügy**

8 **Hősök ünnepére**

10 **A XXI. évszázad energiája**

12 **Mesélő krónikák**

15 **Hírek**

Együtt a tüdőrák ellen

2006-ot a Magyar Tüdőgyógyász Társaság „Együtt a tüdőrák ellen” jelszóval tüdőrákellenes évnek nyilvánította. Kevesen tudják, hogy Magyarország a tüdőrák-halálozás tekintetében világelső. Ez a betegség az egyik leggyakoribb halálok hazánkban, évente mintegy 8000 áldozatot követel, legtöbbször a daganatos betegségek között.

Mi a tüdőrák?

A tüdőrák alatt a légcső és a tüdő rosszindulatú daganatos megbetegedését, a légutakat borító hámsejtekből kiinduló daganatos sejtburjánzást értjük. Attól függően, hogy a betegség mely szövetfeleségből fejlődött ki, beszélünk laphámsejtes, mirigyhámsejtes, nagysejtes és kissejtes tüdőrákról. Ez utóbbi tekinthető a rosszindulatúság jegyeit leginkább magán viselő daganattípusnak.

A tüdőrák elterjedésére jellemző, hogy az összes rosszindulatú daganatfeleséget tekintve ez a leggyakoribb. Számunkra kiemelt jelentőségű, mivel Magyarország világelső a tüdőrákos megbetegedések gyakoriságát tekintve. Évente mintegy nyolcezer ember hal meg hazánkban ebben a betegségben.

Tünetek?

Nincsenek jellemző és kizárólagos tünetei ennek a betegségnek. Sokszor évekig növekedhet alattomosan, panaszok nélkül. A daganat elhelyezkedésétől függően (pl. *centrális, vagy éppen a mellhártyával érintkező daganat*) azonban okozhat fájdalmat, köhögést, nehézlégzést, vagy vérköpetést. Ezek a tünetek általában már csak a betegség előrehaladott stádiumában jelennek meg. Ilyenkor a gyógykezelés esélyei szerényebbek.

Mit tegyen az, aki tüneteket észlel?

Aki elhúzódó, hetekig-hónapokig nem szűnő, improduktív, vagyis váladékúrtással nem járó köhögést, elhúzódó vállfájdalmat, háti, vagy mellkasi fájdalmat érez, mindenképpen forduljon orvoshoz panaszával. Vérvetés esetén azonnal orvoshoz kell menni!

Hogyan ismerhető fel a betegség?

Mivel sokszor tünetek nélkül fejlődik ki a tüdőrák, egyéb betegség kivizsgálása során véletlenül, illetve tüdőszűrés alkalmával fedezik fel. A röntgenvizsgálatok azonban csak a daganat gyanúját vethetik fel, a betegséget szövettani vagy sejttani vizsgálat igazolhatja. Ezért a röntgenvizsgálat alapján felvetett gyanú miatt tüdőtükrözés vagy tüdőbiopszia válhat szükségessé.

Mi hajlamosít a betegségre?

Bizonyított, hogy a tüdőrák legfontosabb kiváltó oka a dohányzás. A cigarettafüstben lévő rákkeltő anyagok (pl. *kátrány*) éveken, évtizedeken keresztül irritálják, rákkeltő hatásként érik a hörgők nyálkahártyájának hámsejtjeit. Végeredményképpen daganatos sejtburjánzáshoz vezethetnek. Kimutatták, hogy a rendszeresen dohányzók 15-ször gyakrabban szenvednek tüdőrákban, mint a nem dohányzók. A dohányzás mellett egyéni hajlamosító

tényezőknél, bizonyos enzimetípusoknak is szerepe lehet a betegség kialakulásában, hiszen nem minden dohányos kap tüdőrákot. Egyes enzimetípusok a dohányzással együtt kifejezetten megnövelik a tüdőrák kockázatát. A tüdőrák nem örökölhető betegség, de az enzimetípusok igen, s így bizonyos értelemben a betegségre való hajlam is.

Gyógyítható-e a tüdőrák?

Az időben elvégzett radikális operáció jelenti a teljes gyógyulás esélyét. A korai felfedezés lehetőségét a tüdőszűrés jelentheti. Ezért is indokolt a negyvenévesnél idősebb, rendszeresen dohányzók évenkénti mellkasröntgen-szűrővizsgálata. Akit valamilyen ok miatt nem lehet megoperálni, azoknál sugárterápia, vagy gyógyszeres, ún. kemoterápia, vagy citosztatikus kezelés segíthet. Ez utóbbiak esetében, ha nem is várhatjuk a teljes gyógyulást, de hosszú ideig jelenthetnek tünetmentességet a beteg számára. Ezek az emberek rendkívül nagy élni akarásról tesznek tanúbizonyságot, s ehhez is további segítséget ad a kezelés. A folyamatos kutatások eredményeként évről évre mind hatásosabb és kevesebb mellékhatással járó gyógymóddal rendelkezünk. Reményt jelenthet a molekuláris terápia térhódítása a tüdőrák gyógykezelésében is, már az elkövetkező években. A sugárkezelés fontossága megkérdőjelezhetetlen a tüdőrák esetében. A gyógyszeres kezeléssel kombináltan, vagy néha önmagában is a betegség javulását, tünetmentességét eredményezheti. Ha valamilyen ok miatt nem kerülhet sor ezekre a daganatellenes kezelésekre, akkor is van mód arra, hogy segítsünk a tüdőrákban szenvedőknek. Az ún. „legjobb támogató kezelés” révén csillapítható a fájdalom, a fulladás, a köhögés, bármilyen egyéb panasz. Teljesebbé válhat még a súlyos betegek élete is.

Megelőzhető-e a betegség?

A tüdőrák kialakulásának a kockázata csökkenthető azzal, ha valaki nem dohányzik, vagy leszokik a cigarettáról. Még egy évtizedeken keresztül dohányzó ember esetében is csökkenthető a kockázat. A cigaretta elhagyását követően mintegy öt-hat évvel feleződik, s tíz-tizenöt év elteltével a nem dohányzókéhoz közelít a kockázat.

Ki adhat tanácsot, ki nyújthat segítséget?

Azok számára, akik valamilyen panaszuk miatt orvoshoz kívánnak fordulni, vagy le szeretnének szokni a dohányzást, a háziorvos és a gyógyszerész mellett a területi tüdőgondozó tüdőgyógyász szakorvosai rendelkezésre állnak vizsgálatokkal és tanácsadással egyaránt.

A gyógyszerész tanácsa

A dohányzástól való leszokást többféle készítmény segítheti. Vannak külsőleges és belsőleges szerek, nikotintartalmúak és nikotinmentesek is. Mindezekről a gyógyszerésztárban felvilágosítást adnak a szakemberek.

Dr. Nedeczky Alajos

tüdőgyógyász szakorvos, háziorvos

Tisztelt Olvasó!

Harmadik alkalommal próbálom megosztani gondolataimat Önökkel. A jó idő beköszöntte egyben veszélyeket is rejteget, melynek elkerülése rendkívül fontos. Tavasztól késő ősziig ki vagyunk téve a virágzások miatti pollenek okozta allergiás megbetegedéseknek. Az adott növények virágporképzésének idejéről a pollennaptár tájékoztat. Legkorábban az allergiát

okozó növények közül a mogoró, majd a nyárfa, nyár közepétől pedig a parlagnyír, feketeüröm (az utóbbi kettő gyomnövény) virágzása okozhat kellemetlen tüneteket. A pollenallergia tünetei: szemviszketés, könnyezés, tüsszögés, vízszerű nátha, nehézlégzés, köhögés, súlyos esetben asztmás jellegű fulladás. Megelőzésre célszerű a gyomnövényeket kiirtani virágzásuk előtti időpontban! A virágzás idején a gyomnövények kaszálása káros, mert ilyenkor a pollen szóródik. A legjobb pollenc-

sapda a kiadós eső. Ilyenkor a levegő fel-frissül és „kitisztul”. Ha mindezek mellett allergiás tüneteket észlelnék célszerű orvoshoz fordulni. Rendelkezünk már olyan korszerű gyógyszerekkel, melyek adása mellett elkerülhetőek, vagy nagymértékben csökkenthetőek a mindennapi tevékenységünket jelentősen akadályozó tünetek. Ilyenkor fontos a házi orvos felkeresése. Az allergia korrekt kezeléséhez nem minden esetben szükséges a kellemetlenségekkel járó „bőrpróba”.

A tavasz beköszöntével megjelennek a rovarok, melyek csípésükkel viszkető bőrelváltozásokat, esetleg gennyes bőrfolyamatokat okozhatnak. A csípéseket nem szabad vakarni! A szúnyogok elszaporodását a sekély meleg állóvizek (*pocsolyák*) elősegítik. Ajánlott a vízelvezető árkok állandó karbantartása. Ha mégis nagymértékű szúnyoginvázió fordulna elő, permetezéssel, valamint a patikákban, drogériákban kapható spray-vel, kenőcsökkel védekezhetünk.

Méh- és darázs csípés. A méhcsípésnél a rovar fullánkja a bőrben marad, a darázs csípésnél ez nem fordul elő. Ne ingereljük hirtelen mozdulatokkal a rovarokat. Kellemetlenül fájdalmas csípése van a bögölynek. Mind a három fajta rovar csípésének tüneteit jelentősen csökkenti a vény nélkül kapható Fenistil gél. Ha ez nem áll rendelkezésünkre, megteszi az ecetes vizes borogatás is.

A pókok csípése rendszerint kis területre korlátozódik és vonalas elhelyezkedésű.

A kullancs Közép-Európában rendkívül elterjedt. Sajnos Dunántúlon jelentős részük vírust hordoz, mely agyhártyagyulladást okozhat. A kullancs csípése fájdalomtalan, mert a csípésekor „érzéstelenítőt” fecskendez a bőrbe. Megelőzés: permetezés, zárt

ruházat, sapka viselése, a testfelület átnézése főleg a hajlatokban. Ha kullancsot találunk a bőrünkben, mielőbb el kell távolítani kullancs eltávolítására alkalmas speciális csipesszel, de a szemöldökcsipesz is megteszi. Ha a kullancs feje bennszakad a bőrben, az magától kilökődik. Célszerű minden rovarcsípés helyét Betadin oldattal lekenni. A kullancscsípést követő esetleges agyhártyagyulladást védőoltásokkal lehet kivédeni. A védőoltások 1 éves kortól ajánlottak azoknál a személyeknél, kik sokat tartózkodnak a szabadban. A kullancs még egyéb betegségeket is közvetíthet. Viszonylag gyakori a Lyme kór, mely a csípést követően alakul ki, hogy a kullancs potrohából a *Borrelia* nevű baktériumot üríti az ember bőre alá. Legjellegzetesebb tünete az erythema migrans (*vándorló bőrkiütés*). Ha bőrünkön csecsemőtenyérynnyi-tenyérynnyi vándorló rózsaszín-szürkés kiütéseket látunk kullancscsípést követően feltétlen forduljunk orvoshoz. A diagnózisnak ez szinte biztos jele, melyet laborvizsgálattal is meg lehet erősíteni. A Lyme-kórt hosszas antibiotikus kezeléssel lehet gyógyítani. Így megelőzhető a későbbi szövődmények (*ízületi gyulladás, idegrendszeri megbetegedések, szívizomgyulladás*). A Lyme borreliosis a rovar a bőrből mielőbbi eltávolításával lehet megelőzni. Kerülni kell a rovar „kínzását”, ecet, olaj rácséppentésével, a potroh csavargatásával. Ennek az az oka, hogy a kullancs ekkor nagy mennyiségű Borreliát ürít a bőr alá. Ekkor nagyobb a Lyme-kór kialakulásának a veszélye. A kullancs eltávolítása tehát mielőbb történjen meg. A kullancs még több betegséget is okozhat (*pl. Tularémia*). Ezekre ritkaságuk miatt nem térek ki. Végezetül felhívnam a figyelmet a csecsemők rovarokkal való védelmére, boltokban kapható gyermekkocsira illeszthető szúnyogháló hasznosságára. Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

Dr. Halász Ernő

gyermekgyógyász házi orvos, csecsemő és gyermekgyógyász szakorvos

Környezetünk veszélyei

A kert, mint veszélyes üzem.

Szerszámok, kerti berendezések, növényvédő szerek, a medence – megannyi veszélyforrás egy kisgyermekes ház kertjében. A családi szalonnasütiéről már nem is beszélve! Legyünk körültekintőek! A gereblyét, ásót, kapát, metszőollót, fűrészt, minden használat után olyan helyre kell tenni, ahol a kisgyermek nem férhet hozzá. A kerti létra a kisgyermekre dőlhet, a nagyobb felmászhathat rá és leeshet róla. A szerszámok legjobb helye egy erre a célra elkülönített garázsarok és itt tárolhatjuk a kerti vegyszereket, növényápoló szereket is. De vigyázat, a maradék vegyszereket ne töltsük italos, üdítő üvegekbe, hisz ez a gyermeket félre-vezetheti! Ha a gyermek sokat tartózkodik a kertben, célszerű az erős vegyszerek mellőzése.

Vigyázzunk a kerti- és a teraszlépcsőkre, hisz ezek még inkább csúsznak az esetleges nedvesség miatt, mint a bentiek. Fontos a ház körüli világítás is, különösen a lépcsők, szintkülönbségek esetén. Ügyeljünk a vízóraaknák, csatornák megfelelő lezárására! Különös elővigyázatot kíván a kerti kút vagy az árammal működő locsolórendszer is!

A kerti élőlényekről is essék pár szó: Ha kisgyermekünk rendszeresen játszik a kertben, akkor háziállataink ürülékét naponta takarítanunk kell. A haszonállatokat (*baromfi, disznó, kacs*) a

pihenésre használt területtől elkülönítve tartsuk. Ha gombát látunk a kertben, szedjük fel azt, mielőtt kíváncsi gyermekünk megkóstolná! A futtatott növények karója legalább 1-2 méter magas és jól látható végű legyen. Külön fejezetet érdemelnének a mérgező vagy veszélyes növények. A rózsára, a málnára és egyéb tüskés-indás növényekre már a totyogó baba figyelmét is érdemes felhívni. Mérgező vagy izgató növények közelében ne hagyjuk felügyelet nélkül kisgyermekünket (*pl. gyöngyvirág, szarkaláb, hortenzia, aranyeső, sáfrány, rododendron, gyűszűvirág*)! A kertben levegőző csecsemő babakocsijára tehetünk vékony rovarhálót, nejlönfüggönyt, ezzel kivédhetjük a méh- és darázs csípéseket, a legyeket.

A pancsolómedencékből öntsük ki a vizet, ha már nem használjuk. Nagyobb, mély medencénél pedig használjunk biztonságos takarófoliát. Soha ne engedjük a gyermeket egyedül fürödni, vagy a medence csúszós szélén szaladgálni! A kinyitható székek, asztalok, nyugágyak felállítását ne bízzuk a gyerekekre, hisz könnyen becsípheti az ujját! Kerti szalonnasütiések alkalmával fokozottan figyeljük a gyermeket, nehogy az alagyújtós, a gyufa vagy egyéb veszélyes eszköz a kezébe kerüljön. Tanítsuk meg arra, hogyan kell óvakodni a tűztől, a forró bográctól vagy a nyárstól!

Egyszóval, a szülők figyelme még nyáron sem lankadhat egy pillanatra sem. De hisz ezt Önök nagyon jól tudják. Így mindenkinek nyugodt, élményekben gazdag, balesetmentes nyarat kívánok.

Molnárné Németh Emma

védőnő

Egy csepp...két csepp...ezer csepp...élet

Az előző számban a fenti címmel megjelent cikkben ott hagytam abba, milyen fokú is az a segítség, amelyet egy egészséges ember egy-egy véradása alkalmából nyújt a betegnek, és hogyan alakul a vér útja a véradótól a betegágyig. A véradó egy alkalommal egyszerre több beteg gyógyításához nyújt segítséget. A modern orvoslás a vérel való gyógyítást differenciált módon végzi. Hosszú ideig az a téves felfogás uralkodott, hogy a vérátömlesztésnek „csak” vérvolumen (vérmennyiség) pótlásából van jelentősége: például, ha egy baleseti sérült sok vért veszít, akkor azt a mennyiséget neki pótolni kell. Ez ma már túlhaladott dolog. A vér szervezetünk folyékony szövete. Egy-egy transzfúzióval szövetátültetést végez az orvos.

A véradások végeztével a vérellátó állomásokra beszállított vérkonzervek kivizsgálása, vérkomponensekre történő szétválasztása, hűtve plusz 4 °C-on, illetve fagyasztva mínusz 35 °C-on történik a laboratóriumokban. Az emberi vérnek, mint folyékony szövetünknek 2 fő alkotórésze van. A sejtés vagy alakos elemek (vörösvérsejt, fehérvérsejt és vérlemezke) és a vérplazma (vérfé-*hérjék faktorok és immunglobulinok*). A szétválasztást különböző ideig különböző gyorsuláson történő centrifugálással lehet elérni. A centrifugálás után lehet a különböző alkotórészeket steril, erre a célra gyártott és a vérvételi zsákokhoz csatlakoztatott kis műanyag tasakokba szétválasztani. A különböző készítmények címkézése és adminisztrációja után történik tárolásuk, szigorú szabályok szerint elkülönítve a kivizsgált és kivizsgálatlan készítmények az ellenőrző vizsgálatok elkészültéig. A laboratóriumi vizsgálatok, vércsoport és vírusvizsgálatok elkészültével a vérkonzervek megkapják a végleges címkézést és egy ellenőrző rendszeren keresztül bekerülnek a felhasználható készítmények rendszerébe, ahonnan történik kiválasztásuk transzfúzióra a kórházi osztályokról vérellátóba beérkező kérések, igények és betegségek alapján. A vérkészítményekkel történő gyógyítás célja, hogy csak azt a vérkészítményt

kapja a beteg, ami tartalmazza azt az alkotórészt, amire neki, vagyis a betegnek szüksége van.

A baleseti sérültek, akiknél nagy vérvesztés van, vörösvérsejt-készítményt kapnak vércsoportjuknak megfelelően, akut nagy vérzések esetén kapnak alvadásaktív anyagokat (*faktorokat*) tartalmazó készítményt, plazmát. Ugyanilyen vérkészítményt kérnek a nagy műtétes osztályok, általános sebészet, szívsebészet, ortopédia, tüdősebészet. Nagy jelentősége van a vér gyógyulás erejének a daganatos betegségek kezelésében, sugár és kemoterápia utáni gyógyítás elősegítése érdekében az egészséges vörösvérsejtek, illetve vérlemezkék transzfúziójának.

Különböző urológiai műtétek, krónikus vesebetegek, vörösvérsejt transzfúziója is szükséges és kiemelt jelentőséggel is bír. De sorolhatnám az Rh-negatív szülőanyák védelmében a vérből előállított immunglobulinok jelentőségét, az újszülöttek vércseréjét, ami a születésük után beszárgult újszülöttek életkilátásaiban óriási jelentőséggel bír.

Vannak veleszületett örökletes vérzékenységben szenvedő emberek, akik a véralvadásfaktorok hiánya miatt életük során gyakran szinte állandóan ilyen vérből előállított alvadásaktív faktorokat tartalmazó készítményeket kell, hogy kapjanak. Még egy fájós fog kihúzása miatt is életveszélybe kerülhetnek.

De sorolhatnám még tovább hányszor és milyen esetekben szükséges a betegnek a transzfúzió, hiszen 35 éve dolgozom a vérellátásban. Sok-sok szívszorító nehéz helyzettel találkozom, amikor a betegágy mellett az orvos a gyógyítás érdekében kéri a vért, a hozzátartozó az életmentés érdekében kér segítséget, a vérellátónak pedig kötelessége a jogos és szükséges igényeket kielégíteni, de ezt csak akkor tudja megtenni, ha mi, Ti, Önök vagysis mindannyian értjük és átérzük, hogy vér nélkül nincs élet. A VÉR maga az ÉLET. Ha tehetik, továbbra is nyújtsák karjukat, hogy gyógyuláshoz, élethez segíthessék azokat, akik erre rászorulnak.

Szilágyiné Pompor Vilma

Véleményem szerint

Az előző számban megjelent „Óvodai hírek” című cikkre szeretnék reagálni, melyet Pétervári Zsuzsanna óvodavezető írt. Szülői minőségemben fejtem ki véleményemet az említett írás második bekezdésére reagálva. E bekezdésben *megélhetéssel (egzisztenciális) és értelmi, észbeli (mentális) problémákkal bíró „szülői réteg”* megjelenéséről beszél a Nárai Óvoda vezetője. Nehezményezi, hogy ezek a szülők diktálni akarnak

a pedagógusnak, holott úgy lenne illendő, ha inkább tanácsot kérnének tőle. Az pedig már az arcátlanság netovábbja, hogy még a partnerközpontúságot is rosszul értelmezik.

Személyeskedés helyett (*mivel akár meg is sértődhetnek*) inkább kifejténém, hogy én miként képelem el a partnerközpontú oktatási intézményt. A rendszerváltozást megelőző időszakban az oktatásügy nem tekintette partnereknek a nevelésben-oktatásban érdekeltet. Az elmúlt években azonban számos intézmény kezdett hozzá a partnerközpontú működés kialakításához. Azért kellett ezt tenniük, mert a magán és alapítványi óvodák, iskolák megjelenésével erősödött a versenyhelyzet. (*Mindemellert kevés gyermek születik és Nárai nagyon közel van Szombathelyhez.*) Így az intézmények keresik a másoktól való előnyös különbözőségeket, hiszen az előbb említett tények magukkal hozták a partnerek sokféle és összetett elvárásait.

De kik is ezek a sokat emlegetett partnerek? Mindenki, aki érdekelt az intézmény jó működésében (*óvoda esetében – az ott dol-*

gozókon kívül – elsősorban a gyermekek és a szülei). A partnerközpontú működés a partnerek igényeinek kielégítésére összpontosít. Ezen igények felmérésének számtalan módja létezik.

Persze ebben a témában is lehet ellenérveket felhozni. Olyanokat, hogy: a szülők laikusok, nem értenek a közoktatáshoz, mert az szakma. Valóban, a szülők nem pedagógiai szakemberek. De nem is laikusok. A nevelés olyan tág és bonyolult terület, melynek csak kisebb része zajlik az intézményben. A szülők meglátásai segíthetnek a pedagógusnak. A szülők szakmai kérdéseket illetően különböző felkészültségűek. Ez azonban lehet előnyös is. Hiszen a kívülről véleményt alkotók gondolatainak erősségét éppen a szakmai kötetlenség és a kívülről való rálátás adhatja.

Felvetődhet olyan ellenérv is, hogy: ha a partnernek mindig igaza van, akkor egy idő után uralkodni akar. Ezzel ellenkezőleg azonban a partnerközpontúság nem az azonnali kiszolgálást jelenti, hanem a partneri igények kölcsönös megismerését, összedolgozást.

Ma már nem központosított az oktatás-nevelés. Megjelentek a „vevői” elvárások. Ebben a közegben válhat szolgáltatóvá az óvoda, iskola. Ami azt jelenti, hogy nyitniuk kell az iskola-, óvoda-felhasználók igényei felé. Versenyszerű közegben a kezdeményező, vevőközpontú intézmény számíthat sikerre, sok gyerekre.

A Nárai Óvoda mindig híresen jó óvoda volt. A benne dolgozó alkalmazottak a végtelékig komolyan vették és veszik máig is a gyermeki és szülői igényeket. Igazi partnerekként végzik munkájukat. Meglátásom szerint az óvoda jövőjének milyenségét alapvetően az határozza meg, hogy a vezetés mennyire tud nyitni a szülői elvárások, igények, kívánások felé.

Marton Melinda
szülő (és pedagógus)

Küszöbön az ingatlanadó

Sokat hallottunk róla az elmúlt időszakban, legújabb híresztelések szerint a mostani 100 milliós értékhatárról egyes vélekedések szerint 30, míg más vélekedések szerint 10 milliós értékhatár feletti ingatlanok esetében léptetné hatályba a kormány, ami azt jelenti, hogy az értékhatár feletti rész 0,5%-át minden évben be kell fizetni adóként a költségvetésbe. Felvetődik mindenkiben a kérdés, hogy vajon az én ingatlanom mennyit ér, nem esik-e majd az adófizetés hatálya alá.

Nézzük, hogyan számíthatjuk ki ingatlanunk árát. Először is meg kell határozunk a hasznos alapterületét m^2 -ben kifejezve, majd ezt össze kell szorozni a mai $1 m^2$ piaci alapú előállítási költséggel, és az így kapott értéket korrekciózzuk az értéknövelő és az értékcsökkentő tényezőkkel, és megkapjuk, hogy mennyit is ér az ingatlanunk. Utóbbin, a mai piaci előállítási áron nem sokat kell gondolkodnunk, hiszen az meghatározott érték: Náraiban jelenleg $180\ 000 Ft/m^2$ -ben van megszabva. Ennek tudatában nekifoghatunk felmérni ingatlanunk hasznos alapterületét. Ha még megvan a tervrajzunk, az nagyban megkönnyítheti a területek felmérését, hiszen azt a tervező helyiségenként konszignálta a tervrajzon. Ha ennek biztos, ami biztos utána mérünk, borítékolhatom, hogy néhány m^2 eltérést fogunk tapasztalni, no nem azért, mert a mester kisebb házat falazott, hanem azért, mert a tervező a hasznos alapterületet a falsíktól falsíkgig (tégltől a tégláig, a vakolat nélkül) számolja ki, míg mi pedig már a vakolt falsíkokkal tudunk csak számolni. Az ingatlan-értékbecslő szakma és a tervező szakma törvényi össze nem hangolásáról van szó, mindkét eset megfelel az előírásoknak. Emiatt esett meg Szombathelyen, hogy egy új $57 m^2$ -es alapterületűként eladott lakás valójában majdnem $1,5 m^2$ -el kevesebb volt a valóságban, miután a tulajdonos ifjú pár utánamért a tervrajznak, ami több mint $300\ 000 Ft$ -os tételt jelentett olyan alapterületért, amit nem tudnak hasznosítani. Ha túljutunk e törvényi furcsaságon, az sem mindegy, hogy a területszámítást milyen magasságban végezzük. A tervező a padlóvonalról mért $1 m$ magasságban számol, míg az ingatlan-értékbecslő $1,5 m$ magasságban végzi ezt, így megeshet, hogy egyik esetben a beépített bútorok területe csökkenti a hasznos alapterületet, míg a másik esetben nem. Ez azért van, mert más a lakóterület és a lakóterület. A lakóterület: a helyiségek padlószint felett $1 m$ magasságban, vakolatlan falsíkok között mért alapterületeinek összessége. A loggiákat és fedett teraszokat fél alapterületekkel kell figyelembe venni. A lakóterület: szobák, hall, étkezőfülke, gardrób, beépített és zárható szekrények teljes területéből, az étkezőkonyha $6 m^2$, lakóelőtér $3 m^2$ feletti területéből, ill. a loggiák és a fedett teraszok fél alapterületéből tevődik össze. Loggia: legalább három oldallal, és $1,2 m$ mélységgel rendelkező külső helyiség (nem helyesen erkélyként, fedett teraszként szokták emlegetni). Fontos, hogy a nem közvetlen lakás célját szolgáló, ún. kiszolgáló helyiségek, amennyiben egybeépítettek a lakóházzal alapterületük 50%-át kell figyelembe venni (pl. garázs, szerszámháza, zöldségtároló, kazánház stb.). Másik fontos tényező, hogy csak a legalább $1,9 m$ magas helyiségek alapterületét szabad figyelembe venni, ami azt jelenti, hogy a tetőtér beépítésű házak esetében a ferde felületnél csak addig mérhetjük az alapterületet, ameddig a függőleges felület $1,9$ méter. Nem tisztázott, hogy e törvény miként számol a lakóingatlanokkal egybeépített nem lakás céljára szolgáló kereskedelmi-szolgáltató helyiségekkel, üzletekkel.

Ha meghatároztuk az alapterületünket, és összeszoroztuk a $180\ 000 Ft/m^2$ árral, akkor az értékmódosító tényezők segítségével kialakíthatjuk a végső árát. A legjelentősebb ilyen tényezők, pl. a településen belüli elhelyezkedés, illetve az adott építési mód szerinti amortizációs ráta.

Gyakran nehéz pontosan meghatározni egy-egy épületnek a várható élettartamát, ám a hazai és az Európai Uniót rendelkezők itt megegyeznek. Most csak a Náraiban alkalmazott építési módokat ismertetem, ezek alapján a téglaház és a vázkerámia anyagú falazóblokkos (Porotherm) építmények esetében: 200 év, a gázbeton, salakbeton szerkezetű építmények (YTONG, kohósalak-blokk) esetében: 100 év és a könnyűszerkezetes építmények (CK-ház, faház) esetében pedig: 50 - 70 év a várható átlagos élettartam. Akkor, ha átlagos minőségű anyagokból, átlagos minőségben készült, átlagos éghajlatnak kitett, átlagos rendeltetésszerű használatú igénybe vett, átlagosan ápolott, javított állapotúról beszélünk. Ezek szerint tehát az alábbi éves amortizációs költséggel csökkenthetjük ingatlanunk értékét: a téglaházaknál évi $0,5\%$, a salakbeton szerkezetű építmények esetében évi 1% , a könnyűszerkezetes házak esetében pedig évi $1,6\%$.

Ez a fajta értékmeghatározás az ingatlan műszaki értékének megállapításához hasonlítható leginkább, ami azt jelenti, hogy egy rózsadombi és egy nárai ingatlan értéke megegyezik, hiszen az építőanyagok ára ugyanaz. Hogy a két egyforma, ugyanolyan technológiával épült ház eladási ára mégsem ugyanaz, ez az országon, településen belüli fekvésnek köszönhető. Hogy érthetőbb legyen, ha egy 20 milliós költséggel felépült házat a Pilisben 20 milliós telekre építettük, akkor az eladási ára akár 55 millió forint is lehet, míg ugyanazt a 20 milliós házat, Náraiban $4,5$ milliós telken felépítve esetleg csak 22 millió forintért tudjuk értékesíteni. Bár nyilván a Pilisben nem $180\ 000 Ft/m^2$ árral szoroznak, véleményem szerint igazságosabb lett volna, ha a törvény az ingatlan piaci értékét veszi alapul, nem pedig a műszaki értékét, mert ugyanazon ingatlanok a különböző közgazdasági eljárásokkal való értékelése más-más értéket fog eredményezni. Ez az eljárás csak egy az általánosságban elfogadott és alkalmazott értékképzések közül. Fontos, hogy a különböző minősítésekkel dolgozó értékbecslő szakvéleménye megfeleljen a magyar törvényi, az OLEH (Országos Lakás és Építésiügyi Hivatal) előírásainak, és a TEGoVA 2003 (Európai Értékelési Szabványok 2003, The European Group of Valuers Associations) előírásainak is, amely egy nemzetközi non-profit szervezet (ASBL), amely a belga jog szerint működik és olyan európai szakmai testületekből áll, amelyek a tulajdonok értékelésével foglalkozik.

Ezeknek megfelelően kérhetjük még az ingatlanunk értékmeghatározását a piaci összehasonlító adatbázison történő, a nettó pótlási költség alapján történő, a helyettesítési értékbecslésen alapuló, az újraelőállítási értékbecslésen alapuló, a maradványértékelésen alapuló, a hozamszámítási értékbecslésen alapuló, az „utcafront módszer” (frontage method) értékelési módszer szerint, a látens értékelésen alapuló, a lineáris interpoláció elvén nyugvó, a likvidációs értékelésen alapuló, a marginális hozamrátán alapuló, az egyesített értékmeghatározáson alapuló, a többváltozós regressziós elemzésen alapuló értékelési módszerek szerint, hogy csak a legismertebbeket említsem. De természetesen megint más az értéke az ingatlanoknak, ha jelzálogkölcsönnel kívánjuk megterhelni, ha öröklés tárgyává válik, vagy ha egyszerű vagyonbiztosítást kötünk rá.

Ha a piaci értéket venné alapul a törvény, akkor a közelmúltban értékesített ingatlanok m^2 árai a következőképpen alakulnának Náraiban: új építésű, néhány éves hőszigetelt téglaház: $160\ 000$ - $180\ 000 Ft/m^2$, 30 - 40 éves összkomfortos téglaház: $110\ 000$ - $125\ 000 Ft/m^2$, míg a bontásra szoruló, erősen lelakott komfort nélküli ház esetében: $45\ 000$ - $60\ 000 Ft/m^2$.

Jó területfelmérést és értékmeghatározást!

Németh Tamás
ingatlanszakértő

Bérmálással egybekötött templombelső megáldása

Örömmel jelenthetjük, hogy 2003 őszén az egyházközség képviselő-testülete a templombelső komplett felújítását tűzte ki rövid távú feladatává, amelyet egy rövid, ámde annál alaposabb előkészület, ezt követően pedig a szakszerűen összeállított pénzügyi és kivitelezési konzignációs terv követett, amely mára valósággá vált. Először a korábbi években koncepció nélkül elvégzett két mellékoltár és a szószék újrestaurálása mellett döntöttünk, ezután történt a meglazult vakolat eltávolítása, a templombelső felállványozása, majd megindulhatott a különböző korokban készült freskók feltárása. Visszaállítottuk és restauráltattuk a korábban eltávolított barokk oltárt, átépítettük a kórus mellvédjét, a vakolat- megerősítés után pedig elkészült a belső falazat festése, a képek, keretek, oltár, mellékoltárok, szobrok, orgona restaurálása, aranyozása, így a templom kívül-belül építészeti egységgé vált. Ezt követően kialakítottuk az elektromos padfűtést, kicseréltük a

hangosítást, digitális számkijelzőt szereztünk be. Büszkélkedhetünk, hogy templomunk a környék egyik legszebb templomává vált a néhány évvel korábbi külső, és a mostani belső felújítása révén, amely a következő 60-70 évben nagyfelújítást nem igényel, a látvány pedig önmagáért beszél!

Köszönet illeti Csombor István templomfestő szakszerű művészi munkáját, de meg kell említeni azon segítőkinket is, akik időt, pénzt áldoztak a megvalósulás érdekében. Ezúton is megköszönöm községünk minden lakójának azt az önzetlen anyagi segítséget, amellyel lehetőségeihez mérten támogatta, hogy közös ügyünket sikerre vihessük, nélkülük ez a mintegy 7 000 000 forintot kitevő beruházás nem valósulhatott volna meg! Ne felejtjük, hogy az „angyalok” közöttünk élnek, valamennyi jó szándékú emberben jelen vannak!

Németh Tamás

e.k. elnök

A Nemzeti Vidékfejlesztési Tervről

A Náraiban élő gazdálkodók figyelmét szeretném felhívni a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervre és a hozzá kapcsolódó tanácsadásra.

A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) célja a vidéki gazdálkodók (családi és társas gazdaságok) működési, foglalkoztatási és jövedelemszerzési lehetőségeinek biztosítása és támogatása. Meghatározó a környezetvédelem, a tájfenntartás elősegítése, valamint a mezőgazdaság környezetbarát, fenntartható formáinak a támogatása. 2005 szeptemberétől a Földművelésügyi és Vidék-fejlesztési Minisztérium (FVM) közhasznú, ingyenes tanácsadást működtet az NVT-en belül, amely az alábbi területeket érinti:

1. Agrár-környezetgazdálkodás támogatása
2. Mezőgazdasági területek erdősítése
3. EU környezetvédelmi, állatjóléti és higiéniai elvárásainak való megfelelés támogatása
4. EU állatjóléti előírásainak való megfelelés támogatása
5. Korai nyugdíjazás támogatása
6. Termelői csoportok létrehozásának és működtetésének támogatása
7. Szerkezetátalakítás alatt álló félig önálló gazdaságok támogatása
8. Technikai segítségnyújtás

A fenti támogatási jogcímek nem járnak automatikusan a termelőknek, azokat igényelni kell. A felsorolt támogatási lehetőségek az uniós és nemzeti földalapú támogatásokon felül igényelhetők, ugyanazon földterületre tehát többféle jogcímen

is lehet támogatást igényelni. A támogatások elnyerésének feltételei vannak, amelyekhez legkevesebb 5 gazdálkodási évre szóló kötelezettségek kapcsolódnak, amelyeket a gazdálkodóknak folyamatosan be kell tartani. Külön kiemelés érdemel a Helyes Gazdálkodási Gyakorlat 12 szempontjának betartása, valamint a Gazdálkodási Napló naprakész vezetése. A Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) megyei kirendeltségeinek ellenőrei évente ellenőrizhetik a vállalt kötelezettségek betartását.

Jelenleg a mezőgazdasági területek erdősítésére a 2006. őszi és 2007. tavaszi telepítésekre vonatkozóan lehet támogatási kérelmeket beadni **2006. július 31-ig** az illetékes Állami Erdészeti Szolgálat 9700 Szombathely, Batthyány tér 2. címre. A támogatási kérelem benyújtásának feltétele a 132/2004. FVM rendelet 6.§-ban meghatározott, a fenti erdészeti hatóság által jóváhagyott erdőtelepítési tervdokumentáció!

A tanácsadók részletes tájékoztatást adnak a fenti lehetőségekről, az NVT támogatások, valamint kifizetések igényléséről, a talajvizsgálatok mintavételezési irányelveiről, az ellenőrzések szempontjairól. A tápanyag-gazdálkodási terv (vetésforgó stb.) készítéséhez nyújtanak segítséget.

Szeretném felhívni a község lakóinak és gazdálkodóinak figyelmét a parlagfű elleni védekezésre, amelyet a 2000. évi XXXV. törvény ír elő. A parlagfű elleni védekezést az ingatlantulajdonosoknak, gazdálkodóknak 2006. június 30-ig kell végrehajtani.

Dr. Gaál Imre

NVT tanácsadó

30/400-9478

Mit jelent nekem Ady Endre

borba fojtja bánatát. Most azonban, hogy Ady Náraihoz is köthető, talán még közelebb került hozzám életvitele el- lenére.

Ady, ez a név talán Ond vezér nevéből eredeztethető, de ha nem jelent semmit, ez a megközelítés mégis azt mutatja, hogy Ady Endre ragaszkodott hazájához, magyarságához. Ennek a magyarul, mely az Ó érzéseivel bennem is lángra kap, fontosnak kellene lennie minden magyar számára, ha nem is feltétlenül a politikában, de valamilyen formában, hogy hirdethessük ezt. A magyar televízió közszolgálati csatornáin már látszik ez a büszke hazaszeretet, mely engem is megörvendeztet, főleg most, hogy csatlakoztunk a „nagy Európához”. Fontos, hogy megőrizzük nemzeti értékeinket. A régi hagyományokat, mint például a húsvéti locsolást, valami oknál fogva sokszor én sem kedvelem. De mivel a társadalom és a szokások állandóan változnak, ezért nem is feltétlenül mindig ezeket a hagyományokat kell ápolni, ám szerencsére egyre többször és több helyen látok néptáncosokat, hallom a népdalénekeseket. Eszerint ilyen téren jó irányba haladunk. Ady versei mutatják meg igazán, milyen a költő. Olykor gógó és gúnyos, kineveti az ellene fordulókat:

„Sok senki, gnóm, nyavalyás, talmi,
Jó lesz egy kis hódolás és csönd:
Így nem fogok sohse meghalni.”

(A muszáj Herkules)

Máskor igazi hazafi:

„Góg és Magóg fia vagyok én,
Hiába döngetek kaput, falat
S mégis megkérdem tőletek:
Szabad-e sírni a Kárpátok alatt?
Mégiscsak száll új szárnyakon a dal
S ha elátkozza százszor Pusztaszer,
Mégis győztes, mégis új és magyar.”

(Góg és Magóg fia vagyok én...)

A mégis morál: a küzdelem az élet céljáért, a magyar hazáért, akkor is, ha a küzdelem hiábavalónak tűnik. Felkiált, lelkesít, feléleszti a tüzet a szívekben. „Hiába döngetek kaput, falat” – ez mai korunkra is vonatkozhatna, de természetesen a vers megértésénél fontos az is, hogy ráérezzünk, mit akart kifejezni a költő. Elsődleges azonban mindig az érzéseinkre hallgatni.

Mégis harcolok, ha reménytelen is, ha hiábavaló, ha elveszett a küzdelem „Mondottam ember: küzdj és bízza bízzál!” (Madách: Ember tragédiája). Az élet célja, értelme a küzdelem. Az élet végére elfáradunk, de boldogan gondolhatunk vissza arra, milyen lelkesek is voltunk a küzdelemtől.

Ady számomra a küzdelem szimbóluma. Miért küzdök én? Ami most a legfontosabb, a tanulásért, az eredményért, hogy azáltal

megvalósíthassam az álmaim. Úgy, mint minden ember. Így diák- szemmel, a tankönyvek felett szinte megvalósíthatatlannak tűnnek, de küzdeni kell értük.

Ady nekem a lázadó szimbolista, az újhozó vakmerő, az önkényes Messiás, aki tudatában van tehetségének és kihasználja képességeit. Verseit olvasva én is íráskényszert érzek magamban. Írok is és remélem, hogy egyszer engem is elismernek, én is tehetségessé fejlődhetek, habár ehhez születni is kell. A versek, a próza, az újságírás vágya sokszor szétfeszíti a szívem, de mégis azt érzem, nem jött még el az idő. Ady talentuma és a tőle való okulás a költészetről, a költő harcos szerepéről mély érzéseket ébreszt bennem. Néha úgy tűnik, nem értem meg egy versét, többszöri olvasás után azonban már nem csak egy impresszióm lesz a versről, hanem – még ha értelmetlennek tűnik is – minden képet megfigyelhetőnek, érezhetőnek, láthatónak vélek és látom, érzem is.

Ady „szerelmes versei” is különlegesen számomra. A szecesszió költőjeként ragadja meg a szerelem fogalmát. Halálvágya összefonódik az erotikus motívumokkal. Lédához kötődő szerelme ambivalenciát (kettősséget) hordoz magában. „A világ ellentétek összessége”:

„Elhagylak, mert nagyon kívánlak.
Meg akarlak tartani téged,
Ezért választom örödüd
A megszépítő messzeséget.”

(Meg akarlak tartani)

Kiábrándulása Lédából élete végéig tartott, és próbálta pusztán a szép emlékeket megőrizni. Az „Elbocsátó szép üzenet” mégis a fájdalmas düh, a csalódottság megnyilvánulása, mely igazságtalanak tűnhet az asszony felé, de pusztán a szenvedély szülte. A „Valaki útravált belőlünk” pedig fájdalmas felkiáltás, majd egy üres, érzések nélküli lecsillapodás. Ez a fájdalom nem csak az elvesztett szerelem, hanem az élet, a küzdelem eredménye is, mely áthatja egész életünket. Magamban én is érzem az ellentéteket, és bár még nem járok a tapasztalatok útján, az, amit a szüleimtől, a környezetemtől tanultam, magában hordozza ezt a fájdalmat.

Ady a „Halál rokona”, mégis fél, hogy Ó is meg fog halni. Amíg él, küzd, harcol hazájáért. A legnagyobb csapás, ami ránehezedik lelkére, azonban nem más, mint a meg nem értettség. Tudta, hogy azért ítélik el, mert nem fogják fel versei igazi üzenetét. Úgy tűnik az irodalomtudomány mára már megfejtette verseit, de tanórán, elemzés közben, mégis hallok olyan ostobaságokat, melyeket a vers olvasása közben nem érezni, nincsenek is.

Élek a világban, élem az életem,
örülök, hogy még épségben élhetem.
De mégis ott a fájdalom, a bű, a sértés,
és sokszor ott van, érzem, ott a megneheztetés.

Ady nekem nem más, mint lelkem mása, életem ellentéte. A tőlem különböző, de hozzám mégis nagyon hasonló. A költő, az érző, a meg nem értett, a boldog-boldogtalan harcos magyar.

Kovács Ramóna

Hősök ünnepére

Ám a hivatal malmai kivált háború idején lassan örölnék. A levél eltűnik a hivatal útvesztőiben. A háború pedig folyt, egyre folyt tovább, egyre nagyobb és nagyobb lett az ár és az áldozat, amit honvédeink megfizettek, és meghoztak. Derék arisztokratának nem hagyta magát lerázni. Tervével 1916 végén Kállay Erzsébet udvarhölgyön keresztül Zita királynét célozta meg, aki aztán megnyerte férjét, IV. Károly királyt is az ügynek. Így aztán végül a miniszterelnök is benyújtotta a törvényjavaslatot, a parlament pedig megszavazta azt. Az 1917:VIII. törvénycikk elrendelte, hogy „Minden község (...) méltó emléken örökítse meg mindazoknak nevét, akik lakói közül (...) a hazáért életüket áldozták fel.”

Még javában tartott a háború, amikor megkezdődött a hősi emlékművek felállításának. Akármerre is járunk az egykori Monarchia területén, még ma is találkozhatunk velük, igazi Hungarikumok. Átutazóban érdemes egy pillanatra megtekintenünk ezeket a monumentumokat. Egy-egy település emlékműve sok mindent elmond a bennük lakókról – az egykoriakról és a mostaniakról is. Láthatjuk rajtuk keresztül, hogy mennyire veszik komolyan a településük múltját, apáink és nagyszüleink sorsát azok, akikre most jutott az élet és a felelős vezetés sora!

De vissza a történelemhez! 1925-ben a törvényt kibővítették, s ekkor született meg a tulajdonképpeni Hősök Napja. Május 1-jén jelent meg a Honvédelmi Minisztérium 194:XIV. törvénycikkelyére hivatkozás körrendelete, amely Hősök Emlékünnepé néven (március 15. és augusztus 20. mellett) nemzeti ünnepé nyilvánította május utolsó vasárnapját.

Aztán megjött az újabb háború, s megszaporodott újra a hősi halottak száma. 1942. április 17-én a belügyminiszter, 25-én a honvédelmi miniszter rendelte el, hogy a II. világháború hősi halottainak nevét is véssék fel az emlékműre, illetve, hogy emléküknél is adózzanak az ünnepségen.

Az 1945. május 27-i megemlékezés már nem számított rendkívüli ünnepnek és 1946-tól elmaradt a hivatalos ünnepelés. Az emlékműveket többnyire nem döntötték le, csak hagyták pusztulni, romlani. Ugyanakkor nem egy hősi temetővel megesett, hogy felszántották, vagy beépítették! Figyelem! De csak a magyar temetővel! A szovjet és a szövetségesek hősi temetőihez nem nyúlt senki, a németekről, britekről pedig maguk gondoskodtak. A magyar bakának nem volt becsülete! Ő nem áldozat volt, hanem utolsó csatlós, és mint ilyen nem érdemelt végtisztességet.

Ebbe a korban feledésbe merült – mert oda kényszerítették – a Hősök Napjának – a megünneplése, pedig a mi falunk – Nárai – hősei a legszentebbet, az életüket áldozták ezért a hazáért, értünk. Példát mutattak hazaszeretéből, kötelességtudásból, helytállásból. Tudták, hogy csak az tartozik a nemzethez, aki a nemzeti feladatokat is vállalja. A négy évtizedes diktatúrának súlyos bűnei vannak. A legsúlyosabb bűne az eszme, amely ki akarta törölni a népből a hitet, a hazaszeretetet, a jó erkölcsöt, és az internacionalizmus hamis elvével fertőzte az ifjúságunkat és az egész nemzetet. Kell-e szólnunk erről? Igen! Itthon és határainkon túl is helyre kell állítani az ifjúság hitét, hazafiságát, erkölcsét. Nehéz az igazi úton járni, de lehet.

Aztán elérkezett a rendszerváltoztatás, s annak egyik (első) látható jeleként az ünnep is lassan, de biztosan a helyére került. 1945 után 1989. május 29-én rendeztek először hivatalos megemlékezést hazánkban Szekszárdon, Erdős László ezredes kezdeményezésére. Az első állami rendezvényre 1990. május 27-én került sor. Azóta sorra avatták a II. világháborús magyar

hősi emlékműveket, hol külön, hol az I. világháborús nevek mellé vésték fel a II. világháborúban elesettek nevét. Sok helyen külön táblán, de ugyanúgy az emlékműveken örökítették meg a deportálásokban elhurcolt polgárok emlékét is. 1990 óta a Hősök Napja a megemlékezést szolgáló ünnep, amelyet a Magyar Köztársaság Országgyűlése a magyar nemzet soha el nem múló hálája jeléül, a ma élő és jövő nemzedékek okulására, a hősök dicsőségére a 2001. évi LXIII. törvény alapján minden esztendő május hónapjának utolsó vasárnapját a Magyar Hősök Emlékünnepévé nyilvánította. Május utolsó vasárnapja a Haza védelmében, szolgálatában hősi halált haltak – magyarok és nem magyarok napja. A magyar történelem neves és névtelen hőseire emlékezünk.

Emlékezzünk azokra a névtelen Nárai hősökre, akik Jurisics Miklós irányítása alatt a kőszegi várat védték! Emlékezzünk arra a 6 honvédre, akiket Nárai adott az 1848/49-es szabadságharc eszméjének! Emlékezzünk az I. világháború 45 Nárai áldozatára! Emlékezzünk a II. világháború 31 főnyi áldozatára, valamint emlékezzünk arra a 17 főre is, akik a megváltozott politikai helyzet végett szülőföldjüket, Nárait elhagyni kényszerültek az 1956-os forradalom és szabadságharc következményeképpen! A múlt tisztességes, becsületes vállalására és feldolgozására ma is nagy szükség van.

Mi is lenne az ünnep igaz tartalma? Talán Pilinszky János: „Háromszínű lobogó” című verse adja vissza legjobban a hangulatot:

Első színe? Akár a rab
Ítélethirdetéskor.
A második? Mint katonák,
Kik eltévedve, most nagy és puha
Csomókban hullanak alá.
S a harmadik? A harmadik színe –
Te vagy.
Gyönyörűsége háromszínű lobogóm!

Figyelmükbe ajánlom tisztelt lakótársaimnak, hogy olvassák el a világháborús emlékműveken lévő névsort! Ott van kőbe vésvé évszázados történelmünk egy szelete. A magyar szívesen osztozik jogban és kenyérben honfitársaival, és ha kell, a balsorsban is. Legyen az elesett hősök utódainak jussa újabb 1100 év e hazában, melynek minden egyes rögét vérrel és verejtékkel öntözték! Már megszoktuk, hogy mindent fentről várunk, majd helyettünk megmondják mások, mit tegyünk, vagy mit tehetünk, pedig a demokrácia sajátossága, hogy nem állja útját semmiféle önszerveződésnek. Nárai polgárai! Tegyük széppé, bensőséggé jövőre május utolsó vasárnapját is, saját hőseink emlékét! Merjünk ismét magyarok lenni, pedig sok kérdésre kellene felelnünk gondolatban ezen az ünnepen. Ünnepezzük a Hősök napját? „Azt ünnepezzük, amiben hiszünk” – mondta Dr. Barsi Balázs egyik konferenciabeszédében. Hiszünk a közösségben, amelyben élünk? Hiszünk a közösségünkben és a községünkben? Hiszünk a nemzetben? Hiszünk a békés emberi élet lehetőségeiben, s hiszünk abban, hogy eljön a kor, amikor egyetlen embernek sem kell soha többet háborúba mennie? Ismerjük az előttünk járók sorsát, emlékezzünk rájuk, és elkerülni igyekezzünk mindazt, ami az ő életüket embertelenül nehezé tette? És vajon, ha úgy hozza a sors, vajon készek leszünk követni a példájukat?

Németh Tamás

Elhangzott a 2006. június 25-ei Hősi megemlékezésen.

Tisztel jelenlévők, megemlékezők!

A mai napon itt Náraiban hőseinkre emlékezünk szeretetből, megbecsülésből, hálából. Bár a zajos véráztatta huszadik század viharaiiban hosszú időre feledésbe merült e nap, a politikai rendszerváltozás a múlt újragondolását, újraértékelését is lehetővé tette. Volt úgy, hogy kegyetlenül üldözték nyelvünket, kultúránkat, de megóvták e kincset a névtelen hősök: az anyák, a tanítók, a prédikátorok, ők együtt mentették meg a magyarságot attól, hogy ne osztozzon az előttük járó nagy népek sorsában. Nemzetfenntartó hősöknek kell tekintenünk nagyszüleink generációjából az özvegyen maradt, gyermekeiket mégis emberséggel felnevelő anyákat, az építőket, akik a múlt században gyakran igen nehéz körülmények között többször is újrateremtették az országot. Tisztelet és becsület öveze azokat, akik hitet tettek arra, hogy akár még életüket is feláldozzák hazájukért, honfitársaikért, hogy soha többé ne kelljen emlékoszlopot állítani háborúban elesett honfitársaiknak!

Legyen minden nárai vándorcirkuszos

Községünkben néhány napig olasz vándorcirkuszosok (*CIRCO SOLUNA*) tartózkodtak, akik némi európai kultúrát hoztak községünkbe, és nem csak a színvonalas előadásuk által. Ittlétük alatt egyik kora este Szombathelyen az Interspar közelében két ismerős hölgyre lettem figyelmes, akik kerékpárjukon legalább 20 kitömött különböző színű, méretű, és taralmú reklámtáskával közeledtek. A feltűnő jelenséget kihangsúlyozta jellegzetes ruhájuk. Azonnal megismertem őket, lévén egyikükkel a Polgármesteri Hivatalban korábban néhány szót is váltottam: a vándorcirkusz tagjai voltak. Ekkor figyelni kezdtem őket, vajon miféle batyukkal közlekedhetnek. Legnagyobb megdöbbenésemre bekanyarodtak a bevásárlóközpont parkolójába, különváltak és a reklámtáskákat elkezdték a parkolóban lévő kukákba elhelyezni. Mire végeztek, majdnem minden kuka megtelt. Ezután, mint akik jól végezték dolgukat, kerékpárra pattantak, és visszaindultak.

Nem tudom, hány nárai döntött volna így, hogy hat kilométert kerekezik a szeméttel. Kultúrájuk, európaiságuk azonban nem engedte, hogy másként cselekedjenek. Ittlétükről tehát nem

A Hősök napja – vagy ahogy még nevezték a Hősök vasárnapja, a Hősök Emlékünnepe – múlt századi gondolat, ünnepélyes megemlékezés a hősi halott honvédekről. Az első világháború, a „Nagy Háború” minden addiginál több áldozatot szedett. 1914 őszére kifáradt a Monarchia hivatalos hadserege, elesett a tisztikar és a legénység nagy része, és bizony „be kellett rándítani” a seregbe mindent és mindenkit, ki csak fegyverbíró állapotban volt. Az eddig csak elbeszélésekből, regényekből ismert háború, amely a derék hadfiak „kvázi” magánügyének számított, most szépen lassan belopózott minden család otthonába: elragadott férjeket, testvért, gyermeket. Szenvedést, mérhetetlen, kimondhatatlan fájdalmat hozott magával.

1915. július 19-én báró Abele Ferenc vezérkari őrnagy levelet írt a Magyar Királyság miniszterelnökéhez gróf Tisza Istvánhoz: „Az országgyűlés már most hozzon egy törvényt, amellyel az állam minden községben (...) kőemléket állít, amelyre (...) elesett hőseit név szerint bevési...”. A kor, amelyben élt, pontosan értette ennek a gesztusnak a jelentőségét. Ennek a közös ügyért meghalt rengeteg embernek az emléket szerette volna megőrizni a közös emlékezet szobra.

árulkodik szemétkupac, nem is égették el, sőt még csak az erdőben sem próbálták megszabadulni tőle. Arra gondoltam – ilyen téren – bárcsak minden nárai vándorcirkuszos volna.

Németh Tamás

Főtér – olvasók fóruma

Magánterület a sírkertben és visszásságok

Kevesen tudják a településünkön élők közül, hogy a sírkertben lévő Náray-Szabó család temetkezési helye (*kripta*) és környéke alapítványi magánterület. A temetkezési hely, 1915-ben Holzer Ödön tervei alapján készült. 1915. október 20-án 600 koronáért 80 négyszögöl terület meg lett vásárolva, majd 1922. január 25-én még plusz 5 ezer korona lett befizetve. 1915. okt. 20-tól Náray-Szabó sírbolt alapítvány néven van bejegyezve a földhivatalban 371 hrsz.-ú 511 négyzetméternyi terület. A sírhelyre 1915. óta folyamatosan temetkeznek, az időbeli utolsó temetkezés 2005 júliusában volt. A terület határait NSZCs jelzésű földbe ástott kövek jelzik. A családi temetkezési helyet mindig falubeli magánszemélyek gondozták, a család megbízásából, mind a mai napig.

A temető, mint elődeink nyughelye szent és sérthetetlen, a magánterület úgszintén, még akkor is, ha nincsen bekerítve. De ezt a szokásjogot a nárai temetőben nem tisztelik. Szemétszállí-

táskor kényük-kedvük szerint sértik meg a magánjogot, nem kérve a tulajdonos Náray-Szabó család engedélyét, hogy a traktorok átjárhassanak az alapítvány területén. A traktorok okozta csapákat évek óta nem állítják helyre, ezzel kárt okozva a tavaszi nárcisz virágzásában, és akadályozva a nyári fűnyírást is. Családommal, mint a terület és a sírhely gondozói, nyomatékosan kérjük a szemétszállítással foglalkozókat, hogy ezt tegyék meg jogsértés nélkül más úton.

Ezenfelül a kripta mögötti területet esetenként némelyek WC-nek használják. Évtizedek óta nincsen tenni akarás egy WC építésére. Ez vonatkozik a mindenkori és volt tanácselnökökre, és a polgármesterekre is.

Mellébeszélést már hallottunk eleget, de munkát még nem láttunk!

Szilágyi Sándor

A XXI. évszázad energiája: a villamos energia

Az oktatás során mindig megkérdem a hallgatókat: tudják-e, melyik a legkörnyezetkímélőbb energia? A válasz szinte mindig ugyanaz: a villamos energia. Ez a válasz sajnos csak félig igaz, mert az elektromos energia egy átalakított energia, ezért nem hagyható figyelmen kívül (miből) állították elő. Nem mindegy, mert elektromos energiát előállíthatunk atomenergiával, szén-, gáztüzelésű erőművel, vízi erőművel, napkollektorokkal, szélenergia felhasználásával, hogy csak a legismertebbeket említsem.

A földünkön található nyersolaj, szén és gázkészletek végesek, kimerülőben vannak, egyes számítások szerint pár évtized múlva teljesen kifogyunk belőle. Ezen energiahordozók az ipari forradalom idejében jelentek meg, váltak mára nélkülözhetetlenné, és úgy tűnik az emberiség gyakorlatilag mintegy 200–250 év alatt teljesen feléli ezeket a készleteket, amelyek évmilliók alatt keletkeztek. Mivel ezek az energiák beépültek mindennapjainkba, újrapótlásuk, nélkülük az élet elképzelhetetlen, ezért a vészjóslók hatalmas válsággal riogatnak: ha elfogy az olaj, a szén, a gáz, összeomlik a termelés, a kereskedelem, az éhhalál fenyeget, a lakótelepek, felhőkarcolók lakói télen megfagynak, nem lesz ivóvizük, másutt felégetik az erdőket, ennek következtében nagyságrendekkel csökken az emberiség létszáma.

Bizunk benne, hogy ez nem így alakul, ezért már most keresni kell a választ: a jövő energiája tehát a villamos energia lehet. Ha kifogyunk a fenti energiahordozókból, felmerül a kérdés, miből tudunk megfelelő mennyiségű energiát előállítani. A válasz hosszú távon egyértelműen csak a megújuló energiákban keresendő, azaz a vízi-, a nap- és a szélenergiákban.

A téma aktualitását az év eleji gázválság adja, amelyre pontot tettek ugyan a felek a fél Európát fenyegető orosz-ukrán árvita végére, így egyelőre elhárult a télvíz idején hazánkat is fenyegető gázhiány veszélye, ám a pár napos krízis szakértők szerint csak ízelítő volt az orosz „energiafegyver” bevetéséből. A probléma egyrészt ott gyökerezik, hogy hazánk (és az EU) gázellátásának 80%-a az érintett térségből érkezik.

Szembe kell néznünk a ténnyel, a kiszolgáltatottság és a belátható időn belül elfogyó gáz- és olajkészlet helyett egyre inkább előtérbe kerülhet az elfogyaszthatatlan szélenergia hasznosítása, mert amíg a föld forog, szél is lesz. Nyugat felől az Alpokról beáramló szél Vas megye területén térségünkben a legerősebb, továbbhaladva az alacsonyabb fekvésű Szombathely felett tesz egy bukfcenet és csökkent erővel halad tovább, és még így is elegendő ahhoz, hogy a vépi szélenergia parkot működtesse. Igaz, Vép helyzeti előnyben van, mert a fővezeték rendszer éppen ott halad el.

Megfigyelhető világjelenség, hogy a fosszilis energiahordozók fogyasztásával arányosan létesül egyre több és több szélenergia torony, park. Az ellenzői mondják, hogy a vonuló madarakat feldarabolja (mint köztudott ez sem így van, mert nem a vonulási útvonalra vannak tervezve, és ha néha-néha bele is szalad egynéhány, a többi hamar rájön és kikerüli), és hogy esztétikailag nem szépek, sőt rondák. Egy barokk templomtoronnyal összehasonlítva tényleg így van. De ne felejtjük el, hogy akkor a víztorony is ronda, akkor most távolítsuk el?

Nárai tehát abban a kivételesen jó földrajzi helyzetben van mind az Unión belül, mind domborzatilag, hogy csak idő (és befektető) kérdése, hogy mikor létesül az első szélenergia erőmű. A teljesítményigényt tekintve, egyetlen nagyobb kapacitású torony képes biztosítani a község összes energiaigényét, még akkor is, ha mindenki azzal fűtne télen, a többi pedig távvezetéken elszállítható, eladható!

Nézzünk egy kicsit a jövőbe: Náraiban száz év múlva a házaikon nem lesznek kémények (kivéve a fatüzelésű kandallóknak),

a fűtésszerelő szakma a múlté lesz, a szén- és gázkazánok a csőhálózzal, radiátorokkal együtt a múzeumokban lesznek. Mindenütt villamos energiájú esztétikus fűtő/hűtőtestek kerülnek felszerelésre a radiátorok helyére, vagy a padlóba, a falba építik őket (mint most a csőhálózatot: padló- és falfügés esetén). Szinte elképesztőbbnél elképesztőbb ötletek valósulhatnak meg az egyre inkább elterjedő és olcsóbbá váló villamos energia hatására: a világítást, a szórakoztató elektronikai berendezéseket, háztartási kisgépeket, szerszámokat nem is említem. Száz év múlva Náraiban az esőcsatornába is elektromos fűtőszálak lesznek beépítve, így azok nem dugulnak el, az átfolyás télen is biztosított lesz, az udvari járdákon, kocsibehajtókon, teraszokon a hólapátolás ismeretlen fogalom lesz, mivel ezekbe is elektromos fűtőszálakat építenek, ami önműködő módon leolvasztja a havat, szárazon tartja önmagát, éjjel-nappal működő, lézertérnyel megvilágított kerti csobogók, vízesések teszik látványossá a település képét. Akinek netán mosolyogni támadt kedve a fentiekben, ne tegye, mert ezek az eszközök már Szombathelyen is kaphatóak, és a tehetősebbek házáinál működés közben is megtekinthetőek ma már egyre több helyen az ilyen berendezések! Ne felejtjük továbbá, hogy száz évvel ezelőtt megmosolyogták volna azt is, hogy a ma embere nem alulról a saját kútjából nyeri a vizet, hanem csövön érkezik felülről, a víztoronyból.

A legnagyobb problémát a közlekedés átalakítása okozza: már most is vannak hatékony elektromos meghajtású villamos motorok, ám ezek gyártási jogát egytől egyig az olajlobbi felvásárolta. A szakemberek szerint száz év múlva a mai benzinkutakra akkumulátort cserélni hajtunk csak be, és ismét több száz kilométert haladhatunk, a jövő pedig azoké az ötkumulátoros autóké lesz, amelyeknél egy hajtja a gépjárművet, a másik négy pedig töltődik, és ez önmagát mindig továbbkapcsolja. Gondban nem az átlagemberek, hanem az akkori politikusok lesznek: a kieső üzemanyag jövedéki adója helyett mást kell kitalálniuk.

A jövőre hagyott hagyatékunk, a légszennyezettség miatt sem kell különösebben aggódnunk, mert a szennyezettségből a teljes megszűnésétől a mai növényzetmennyiség figyelembevételével mintegy 300–350 év alatt a természet kigyógyítja önmagát, visszaállítja az ipari forradalom előtti minőségét.

Németh Tamás

Ady Endre: Ha távolról nézek

Úgy látom majd a glóriákat,
Sok pénzetek,
Mostoháim, ti szerencsések,
Mint valami nagy betegséget.

Úgy nézek rátok a falumból
Hallgatagon,
Mint a bús, föloldozott vétek,
Úgy nézek én majd ti felétek.

S úgy fogok majd otthon meghalni,
Mint egy kölyök,
Akinek terep volt az élet
És ok nélkül pihenni tér meg.

Az őszi polgármester-választásról

Mint közismert, az őszi helyhatósági választás október 1-jén, vasárnap kerül megtartásra, a Nárai Hírmondó következő száma pedig az ezt követő napokban jelenik meg, ezért a mostani számunkban nagyon szívesen bemutattuk volna az induló jelölteket, azonban ilyen irányú megkeresést nem kaptunk. Annyi bizonyosra vehető, hogy a lapban alkalmanként írást elhelyezők között vannak, akik ilyen, vagy olyan formában részt kívánnak venni az őszi választáson, azonban úgy érezzük, hogy számunkra nem volna etikus a helyzettel visszaélni, mert ez a fajta magatartás nem a szerzők etikai síkján nyugszik, hogy a programjukról ily módon, más pénzen adjunk tájékoztatást.

Mert tulajdonképpen ki is valójában a polgármester? Semmivel sem több, mint a község bármely lakója! A törvény minden nagykorú számára lehetőséget biztosít, hogy beleszólhasson lakóközösségének alakításába, azonban mindannyian nem férünk oda egyszerre az asztalhoz, ezért a választópolgárok a voksolással megbíznak maguk közül valakit, hogy a nevükben járjon el. Újából eltelt négy esztendő. Ilyenkor ismét számot vetünk önmagunkban, hogy miképp is állnak dolgaink, összevetjük elképzeléseinket annak az embernek a gondolataival, akit polgármesternek választottunk és ezt viszonyítjuk az elmúlt négy év történéseihez. Végiggondoljuk, hogy megvalósította-e ígéreteit, azokat milyen színvonalon, mekkora hatásokkal tette, a rábízott négy esztendővel és a községgel miként és kinek a javára sáfárkodott. Mivel más információval nem rendelkezünk, ezért most Stifter Attila négy évvel ezelőtti választási programjából idézünk, amellyel elnyerte a választók többségének bizalmát:

„Nárai polgárai! Kérlek benneteket ébredjétek fel. Nárai sorsa, az emberek közérzete és gyerekeitek jövője a tét. Mindenkinek

elege volt a 12 éves alvásból. Itt az ideje, hogy felzárkózzunk a fejlődő falvak soraiba, ismét legyen élet a falunkba. A gyerekek tanulhassanak, játszhatnak, szórakozhassanak kedvük és igényük szerint. A váltásra mindenkinek szüksége van. Szavazatok azokra, akik ezt megvalósítják. Terveim:

- Oktatás: Iskola és oktatási színvonal emelése, a tanulóiállomány növelése. Idegen nyelvtanulás lehetősége...
- Úttestek, járdák kérdése: Haladéktalanul az ÖSSZES utca aszfaltozása, ehhez a szükséges források, pályázati pénzek előteremtése.
- Környezetvédelem: az utcák vízvezetésének megoldása. Folyékony hígtrágya bűzének kezelése...
- Gazdasági kérdések: Adók és közterhek emelése helyett pályázatokon valamint a vidékfejlesztési program lehetőségeinek kihasználásával előteremteni a működési és fenntartási költségeket. Az önkormányzat költségeit a minimálisra csökkenteni, a fölös kiadásokat megszüntetni...

Egy település akkor életképes ha a fejlődést követi. Biztosan tudom, hogy Nárai polgárai dolgoz, szorgalmas emberek. A város közelsége hatalmas előny a felzárkózáshoz. Egy jó polgármesternek ezt tudnia kell és ezzel élnie is kell. A lehetőséget ne szalasszuk el ismét. Az idősök nyugdíja a polgármester személyétől független. A nyugdíj minden hónapban a jogosultaknak jár”

Mindenesetre mi azt tanácsoljuk pártállástól függetlenül, hogy minél nagyobb számban vegyünk részt az őszi helyhatósági választáson, hiszen ez a demokrácia alapeleme.

Németh Tamás

Óvodai csoport

Közérdekű információk

Polgármesteri Hivatal ügyfélfogadási rendje:

hétfő: 13⁰⁰ – 16⁰⁰
kedd: 8⁰⁰ – 16⁰⁰
szerda: 13⁰⁰ – 16⁰⁰
péntek: 8⁰⁰ – 12⁰⁰

A Plébánia elérhetőségei:

A plébánia új telefonszáma: 06-70/772-4669
A plébános mobiltelefonszáma: 06-70/366-5812
A Püspöki Hivatal telefonszáma: 06-94/312-056

Felnőtt háziiorvosi rendelés:

Szombathelyi rendelés: 94/314-128, Ügyelet: 94/311-100

hétfő: 8⁰⁰ – 10⁰⁰ Szombathely
10⁰⁰ – 12⁰⁰ Nárai
kedd: 13⁰⁰ – 18⁰⁰ Szombathely
szerda: 14⁰⁰ – 17⁰⁰ Nárai
csütörtök: 9⁰⁰ – 12⁰⁰ Nárai
péntek: 8⁰⁰ – 12⁰⁰ Szombathely

Gyermekorvosi rendelés:

Szombathelyi rendelés: 94/314-426, Ügyelet: 94/331-008

Hétfő: 14³⁰ – 18⁰⁰ Szombathely
Kedd: 8⁰⁰ – 10⁰⁰ Nárai
10⁰⁰ – 12⁰⁰ Szombathely

szerda: 14³⁰ – 17⁰⁰ Szombathely
csütörtök: 8⁰⁰ – 12⁰⁰ Szombathely
péntek (páratlan): 8⁰⁰ – 11⁰⁰ Szombathely
péntek (páros): 13⁰⁰ – 16⁰⁰ Szombathely

Tanácsadás:

hétfő: 13⁰⁰ – 14³⁰ (Szombathely)
szerda: 13⁰⁰ – 14³⁰ (Szombathely)

Gyógyszertári nyitva tartás:

hétfő: 10⁰⁰ – 12⁰⁰
kedd: 9⁰⁰ – 10⁰⁰
csütörtök: 10⁰⁰ – 12⁰⁰

Művelődési ház nyitva tartás:

hétfő: 16⁰⁰ – 20⁰⁰
szerda: 16⁰⁰ – 20⁰⁰
péntek: 16⁰⁰ – 20⁰⁰
szombat: 16⁰⁰ – 20⁰⁰

Mesélő krónikák – Emlékek a háború utáni időkből III.

Péntek László

Egyik nap, mint a tűzvész terjedt el a hír, hogy megjöttek az elhajtott lovasgazdák Ausztriából. A hír igaz volt, csak a gazdák lovak nélkül jöttek vissza. Lovaik csak akkor voltak, mikor a faluban állomásozó magyar honvédelmi minisztériumi tisztek őket arra kényszerítették, hogy vigyék el őket és családjaikat az oroszok elől nyugatra. Hónapokig tartott, mire vissza tudtak jönni. Lovaik elpusztultak, vagy megették őket. Néhány nevet az érintettek közül ismerek, de nem mindet. Jó

lenne tudni kik voltak, és miket értek meg, mire megint visszaterhettek családjaikhoz.

Persze a lovak. Ez egy nagy probléma volt. A front átvonulása után a faluban úgymond egy ló sem maradt. Hogyan lesz a szántásvetés? Egyszer csak, valószínű nem sokkal a háború vége után hirtelen, egy egész lovashorda kószált és vágatott a falun keresztül. Aki akart, foghatott lovat magának. Mi is fogtunk, ha jól tudom kettőt. A legtöbb ló meg volt sebesülve, és le volt soványodva. Az történt, hogy a szovjet hadseregnek a háború befejeztével nem volt többet szüksége a sok rekvirált lóra és egyszerűen szabadon engedte őket. Így került egy részük Náraiba. Ez által Náraiban még eladó ló is akadt. Ami persze jó üzlet volt. A Dunántúl keletkebbi része ugyanis nem részesült a hirtelen „ló-áldás”-ból. Jöttek aztán onnan parasztok és vették a felesleges lovakat jó áron. A kereslet felülhaladta az ajánlatot. Ez néhány egyént lótolvajjá tett. Ellopták az istállókból azokat a lovakat is, melyekre nagy szükség volt. Tőlünk is elloptak egy éjjel két lovat. Az egyik valahogy elszabadult és visszarohant az istállóba, annak a robaja ébresztett fel bennünk. Hiába mentünk egész éjjel a mezőkön a lopott ló nyomán, a tolvajoknak sikerült elmenekülniük.

A háború végével annak ellenére, hogy az ország meg volt szállva, nagy lendülettel kezdődött meg az ország újrafelépítése. Mindenhol érezte az ember az akaratot és áldozatkészséget, hogy a sok borzalom után egy szebb és békésebb új haza keletkezzék.

Nagyon elevenen él emlékemben a nárai fiatalság egy nagy kezdeményezése: a „barakk” felépítése. Ez a barakk a pornói erdőben állt valahol. A magyar hadsereg állította fel. Méreteit nem tudom, de úgy gondolom, hogy volt vagy 30 méter hosszú és 10 méter széles. A barakk üresen állt az erdőben. A fiatalság szétszedte és beszállította a faluba. A mai kultúrház helyén akkor egy üres tér, a „szedres” volt. Ott állították aztán fel újra. Nagyszerűen sikerült. Először volt a falunak egy „kultúrháza”. Sok rendezvény és multság színhelye (*meg sajnos sok súlyos veszekedés színhelye is*) lett aztán a barakk. Nagy sikerélmény volt az egész falu számára a fiatalágnak ez a tette.

Sajnos nem sokáig (*egy évig, két évig?*) tartott csak az öröm. Mert a barakkot elvitték! A magyar-szovjet békeszerződés többek között azt is tartalmazta, hogy a magyar hadsereg tulajdona orosz tulajdonná válik. Mivel a barakkot a magyar hadsereg állította fel a pornói erdőben, az oroszok igényt jelentettek be rá. Lebontották és elvitték. Hogy az aztán a Szovjetunióba került-e, azt senki sem tudja. Nárai fiataljainak mindenesetre keserű napjai voltak ezek.

Megindult a politikai élet is. A különböző politikai pártok lelkesen agitáltak mindenhol. Náraiban a gyűlések általában a vasárnapi mise után a Szedresben voltak. Egyszer a Kommunista Párt részéről az akkori szombathelyi főispán, Safrankó Emánuel tartott beszédet. A beszéd után volt lehetőség kérdéseket feltenni. Nagy derűtséget keltett az egyik felszólaló a következő megszólítással: „nagyságos főispán elvtárs úr”. Nem csoda! Itt összekeveredett a múlt és a jövő: a nagyságos uramozás meg az elvtárszás!

Péntek László

Mesélő krónikák – a tóti Lengyel család genealógiája

A Somogy megyei Lengyeltóti községből származó tóti Lengyel család 1525-ben a királytól megkapta a szigligeti várat. A mohácsi csatavesztés után a Szapolyai Jánoshoz csatlakozó Lengyel család birtokait I. Ferdinánd kobozta el, és Török Bálintnak adományozta. 1547-től Magyar Bálint lett a vár kapitánya, aki felesége Lengyel Brigitta révén rokonságban állt a tóti Lengyel családdal, s emellett még ő volt Lengyel Gáspár kiskorú örökösének a gyámja is. Magyar Bálint 1573. május 12-én bekövetkezett halála után a szigligeti vár visszakerült a Lengyel család birtokába. 1580-ban a királyi kamara pénzt utalt ki a vár felújítására. A Bocskai felkelés idején (1605-ben) Lengyel János szigligeti kapitány megmaradt a király hűségén, Bethlen Gábor dunántúli hadjárata során (1621. október) viszont már csatlakozott a fejedelem táborához Kőszegen, Lengyel Boldizsár vezetésével. 1697-ben a szigligeti vár tornyát villámcsapás érte, és a puszkapor robbanása szétvetette a várat.

A tóti Lengyel család egyik oldalágából tűnik fel Lengyel János Nárai lakosként az 1600-as évek közepe táján, aki Vas vármegye szolgabírája volt. Lengyel János 1676-ban tevékenyen részt vett Nárai község közigazgatásában, egyik kezdeményezője és létrehozója volt a községi Rendtartás kidolgozásának, azaz a helyi közigazgatás írásos lerakásának. Ebben a korban még nem volt kötelező a helyi

közigazgatás, hogy ezt a nárai nemesek véghez tudták vinni, a község nemesi jogállásának köszönhető, de nagyban befolyásolhatta az is, hogy a község több vármegyei szolgabíró, vice szolgabíró adott Vas vármegyének, amely korban több nemes lakott Náraiban, mint Szombathelyen. Külön kuriózum, hogy ezen Lengyel János Vas vármegye szolgabírójaként 1653. április 2-4. között Náray Mihály vice szolgabíróval közösen inquisitios boszorkánypert folytatott le a pornói és a nardai boszorkányok ellen, melyen részt vett gróf Batthyány Ádám Németújvár és Szalónak birtokosa is (*a két nárai személy által lefolytatott boszorkánypert – személyekkel, vallomásokkal, vallatásokkal, kínzásokkal – más alkalommal ismertetem*).

A Lengyel család házasság révén több ízben is kapcsolatba került Nárai többi családjával, pl. Náray Imre felesége az 1760. 12. 01-én született Lengyel Katalin lett, a község legnagyobb földbirtokosa Eörssy József (1879-1951) felesége pedig Lengyel Mária volt (1896-1976), aki a temetőkápolnában lévő népies Madonna-szobor készítésekor levágatta és odaadományozta hosszú haját, amely mára már tönkrement, így azt póthajjal kellett pótolni.

A család oldalági felmenőinek egykori vára, a szigligeti vár romjai napjainkban is állnak. A Balatonhoz közeledve már messziről feltűnik a hegytetőn, évente ezrek látogatják.

Németh Tamás

Mesélő krónikák – Zelles Judith Testamentoma

Néhány száz esztendővel ezelőtt, a betegeskedő, halálán lévő ember számára természetes volt, hogy végrendeletet készített, megkönnyítve a hátramaradottak dolgát. Különböző levéltárakban eddig ezekből 71-et találtam, amit Nárai emberek készítettek. Olvasva őket elének tárul a kor, amelyben éltek, bepillantást enged magánéletükbe, anyagi módokról árulkodik. A szerencsésebbek anyagi javaikat, ezüst kardjukat hagyták hátra, és osztották szét, míg kevésbé szerencsésebb társaik azt rögzítették írásba, hogy mely személyek felé, mekkora összeggel tartoznak. Bárhogy is végrendeleztek ezek ma már kortörténeti dokumentumok, melyeket csokorba fűzve, kiegészítéssel ellátva akár az olvasók elé is tárhatnánk, hiszen nem minden település dicsekedhet ekkora levéltári anyaggal, mint Nárai, ráadásul az itt élő emberek elődeiről tesz tanúbizonyságot, méltóságteljesen és tisztelettudóan. Most Zelles Judith 1780-ban készült végrendeletét mutatom be, amelyből kitűnik nemesi származása is.

Atyának, Fiunak és Szent lélek nevében Amen

Én Zelles Judith jól lehet testemben beteges, és romlandó állapotban vagyok, de lelkemben ép, és egészséges mindenekelőtte ajánlom az én lelkemet Teremtő és meg Válto Isten Krisztusomnak Sz. kezeiben, testemet pedig az földnek gyomrában: ezek után teszem utolsó rendelésemet, a mint következik.

1. Nároi Tisztelendő Plábánus Urnak hagyok Száz forintokat örökös Sz. Misékre, úgy hogy Esztendőről Esztendőre járandó interessében Sz. Mise Szolgáltassék az Uram, és magam lelkéért.
2. Kiss Mária Czelben hagyok huszon öt forintokat Sz. Misékre az Uram és magam lelkéért.
3. Szent Mártonban Tisztelendő Pater Dominicanusokra hagyok huszon öt forintokat Sz. Misékre az Uram, és magam lelkéért.
4. Az Nároi Templomra hagyok 30 forintokat.
5. Az Séi Templomra hagyok 30 forintokat.
6. Váti Sz. kutra hagyok husz forintokat az uram és magam szüleiért Sz. Misékre.
7. Kiss Martonban hagyok husz forintokat az uram, és magam szüleiért Sz. Misékre.

8. Az ökreim el adassanak, azokk árokból 30 forint ki vitessék, és három öreg ágra föl osztassék.
  9. Emlitet ökreim árából meg maradot pénzbül felit Tisztelendő L. Franciscanusoknak Szombathelyre Sz. Misékre.
  10. Most emlitet pénznek másik felit pedig Nároi Templomba harangra.
  11. Nároi Tisztelendő Plébánus Urnak Sz. Misékre hagyok 22 forintokat az uram, és magam lelkéért.
  12. Az Séi kertemben lévő asztagom el csépelessék, abbul hagyok Szombathelyi T. L. Franciscanusoknak öt köből buzát, és öt köből rosot.
  13. Az ispitálban lévő szegényekre is hagyok öt köből buzát, és öt köből rosot.
  14. Megirt jóságuból ámi marad az három öreg ágra föl osztassék.
  15. Az Temetésemre hagyok 15 forintokat. Nároiiban lakozó Nemes Szabó Ferencznél vagyon 35 forintom istenessen, ebbül vetessék ki az 15 forint, marad 20 forint, ezen husz forintokat hagyom az Nároi Templomra.
  16. Szabó János Eöcsém Urnak különösen hagyok egy méh kast vélem tett sok jo akarattyáért.
  17. Nálom lévő egész Somos Istok Béresemnek hagyok egy öreg sörtvélest úgy az hátra lévő egész fizetése úgy mint nyolcz forint, és egy pár fehér ruhája meg adassék. Minden lévő szolgálómnak hagyok egy süldőt, egy gyolcs lepedőt, egy gyolcs vánkost.
  18. Az szegény Szalainének hagyok egy üngőt, egy kótént, egy feire valot, és fél köből buzát.
- Nároiiban lévő szegények kétszer etessenek.

Mely utolsó rendelésemnek nagyob ereire ezen Eberséges Emberek jelen létekbem attam ezen saját kezem kereszt vonyással meg erősitet Testamentarius Levelemet.

Nároi 4 okt 1780

Nemes Zelles Judith X

Nemes Sárfi Mihály előtt X

Nemes Hompsz Josef előtt X

Nemes Fábsics György előtt X

Nemes Fábsics Páll előtt X

Én előttem Antal János T. Nemes Vas-Vármegyének Eskütye előtt.

Németh Tamás

Mesélő krónikák – légi csata Nárai felett

A második világháború befejező szakaszában 1944 nyarán Nárai külterületén nyugati irányban, Szombathely egyik bombázásakor sikerült kilőni az egyik már bombáit leoldott, visszafelé tartó repülőgépet. Az eset az éjjeli órákban történt. Az erdőbe becsapódó repülőgép letarolta a fákat, darabokra tört, a két pilóta pedig szörnyethalt. Amikor másnap több falubeli is odament, ki gyalog, ki kerékpáron kíváncsiskodni, még hivatalos intézkedésnek nyoma sem volt. A kíváncsiskodók között volt Péntek László is, aki a mocsolai úton kerékpározott oda másnap. Elmondása szerint a gép kicsi volt (*talán angol vadászgép*), ami több részre tört. A törzsben az ablakon át homályosan látni lehetett a holt pilótát, aki nagyon összezsugorodott állapotban volt, elképzelhető, hogy a gép kigyulladhatott. A törzstől nem messzire egy másik halott repülő feküdt, aki egy valóságos embernyi gödörben feküdt, ami a magasból zuhanásból keletkezhetett, aki talán a zuhanó

gépből sodródhatott ki. Laci bácsi emlékezetében máig erősen él, hogy a nyitott szájából a legyek ki-be jártak. Hatósági intézkedés keretében később a két holttestet és a roncsot elszállították, a Náraiak pedig nem hallottak többet az esetről, valahogy az volt a benyomásuk, hogy a hatóságok nem kívánták az ügyet a nagyobb nyilvánosság elé tárni.

Ennyi évvel a történetek után már illik és szabad emlékezni – de legfőképpen megemlékezni – a harci eseményről, amely községünk határában történt, ezért ennek próbáltam utánajárni. A lelőtt repülőgép és pilótái pontos beazonosításának megállapításához Jánkfalvi Zoltán történész segítségét kértem, aki a második világháborúban lelőtt amerikai és angolszász repülőgépek egyik legismertebb hazai kutatója. Fontos volna megállapítani az esemény pontos dátumát, a gép típusát, melyik repülőterről jött, mi volt a célpontja, kik voltak a pilótái, hová valók voltak. Mint kiderült van remény,

ehhez csupán a lezuhanási helyszín kell, és elég egy kis levéltári kutakodás az ország különböző levéltáraiban, és ha a szerencse is mellénk áll, akkor választ kaphatunk a magunknak feltett kérdésre. Először is: amerikai, vagy angolszász lehetett-e a szerencsétlenül járt repülőgép. Mivel az esemény éjjel történt, szinte biztosra vehető, hogy angolszász volt, ugyanis az amerikai repülőgépek kizárólag nappal teljesítettek feladatot. Ebből gyaníthatóan a felszállási helye valamelyik angolszász gyarmat lehetett, pl. Újzéländ, Dél-Afrika, Ausztrália stb. Elképzeltető, hogy a géplelövés 1944. június, július hónapban történt, ugyanis ebben az időszakban támadta éjszaka hazánkat a 205. angol hadosztály. Emlékezetes nap volt 1944. július 2-a, mert ekkor 46 lezuhant halott repülő

eltemetéséről és 90 hadifogoly elhelyezéséről kellett gondoskodni. Azt is lehet tudni, hogy a Magyarországon hősi halált halt pilóták közül csak keveset szállítottak haza eltemetni, nagyobb hányadukat Solymárra vitték a katonai temetőbe, amelyről tudni kell, hogy a Brit Nagykövetség a fenntartója és gondozója. Nagy valószínűség szerint a Nárai felett lelőtt pilótákat is ide temették, biztosan azonban csak a kutatás befejeztével lehet állítani. Külön öröm, hogy Budapesten a Brit Nagykövetségen is örömmel fogadták érdeklődésemet a két hősi halált halt pilóta iránt,

1943. október. Richard Bridges hadnagy volt az első, hazánkban elfogott amerikai pilóta Kószeg térségében.

ígérték, ami tőlük telik azt a segítséget a legmesszebbmenőkig biztosítják az ügy érdekében. Miután megtörtént az eset körülményeinek rögzítése, ígéretet tettek rá, hogy miután végeztek saját és országuk iratainak átvizsgálásával, a talált adatokat haladéktalanul megküldik. Ennek megtörténte után talán megérdemelne az esemény egy emléktáblát, vagy egy kopjafát a községben, hiszen akárhogy is vesszük, a két szerencsétlenül járt katona – hovatarozás nélkül – mégis csak a második világháborúban halt hősi halát községünk külterületén, amit talán még a Brit Nagykövetség is támogatna. Egy kis érdekesség Jánkfalvi Zoltán, *A megtalált múlt* című fényképgyűjteményéből:

Ismeretlen fényképész, a Dunántúlon ismeretlen helyen készített felvétele, amely akár Náraiban is készülhetett. Egy ejtőernyő nélkül lezuhant hajózó valahol a Dunántúlon 1944. nyarán.

Németh Tamás

Rövid hírek

Úrnapi körmenet

2006. június 18-án, vasárnap a katolikusok az idei esztendőben is megtartották az Úrnapi körmenetet.

Hősi megemlékezés

2006. június 25-én 18 órai kezdettel az Egyházközség képviselőtestülete az idei esztendőben is megemlékezett a két világháborúban elesett Nárai katonákról.

Köszönet

Az Óvodai Szülői Közösség köszönetet mond minden nárai lakosnak, akik hulladékpapír felajánlásával támogatták kasszájukat. Az április 22-ei lomtalanításon begyűjtött papír értéke 5.200 forint volt (1733 kg x 3 Ft). Köszönjük a Polgármesteri Hivatalnak az összegyűjtést és az elszállítását. (M. M.)

A „flakonnyomásról”

A környezettudatos nevelés érdekében kezdtük el a műanyag palackok zsugorítását. Szeretnénk már a legapróbb nemzedék figyelmét felhívni a környezetvédelem fontosságára. Nem a zsugorítmányokért kapott jelképes összeg a fő célunk, hanem a szemétkupacok csökkentése. Örömeinkre szolgál, hogy a Budafilter 94 Kft. a következő tanévre is nálunk hagyja a gépeket. Így a nyári szünetben is folytathatjuk a zsugorítást. Jelenlegi bevételünk 1872 Ft, ezt 946 flakon összenyomásával értük el. Ezt a mennyiséget ovisok családjai és ismerősei gyűjtötték és nyomogatták. Őket nem sorolom fel, de név szerint említeném Vincze Istvánnét, aki a Nárai Hírmondóból értesülve, nagyon sok palackot adott össze-

nyomásra. **Mindenkinek nagyon köszönjük, aki bármi módon segítette mozgalmunkat!** Kérjük, aki teheti, csatlakozzon hozzánk a jövőben is. (M. M.)

Gratulálunk!

Egerben tartották a szakmunkástanulók közismereti tantárgyaiból álló országos döntőt, amely írásbeli és szóbeli fordulóból állt. Történelem tantárgyból községünk lakója, **Pfliegler Ármin**, a szombathelyi Puskás Tivadar Szakiskola tanulója kiválóan szerepelt, országos kilencedik helyezést ért el! Gratulálunk!

Nárai Templomért Alapítvány

Alapítványunk 2006. május 31-től áttért az elektronikus közigazgatási ügyintézésre, ami azt jelenti, hogy a szükséges bevallásokat, ügyek intézését ezentúl nem postai úton papíralapon, hanem elektronikus úton a Központi Elektronikus Szolgáltatási Rendszeren keresztül intézzük, ami az ügyek egyszerűbb, gyorsabb, és biztonságosabb intézését teszi lehetővé.

Varga-Szabó Annamária
az alapítvány titkára

Németh Tamás
a kuratórium elnöke

Nárai üdvözli Önt!

A Vas Megyei Közgyűlés Idegenforgalmi Bizottságához, az Idegenforgalmi Cél Előirányzat terhére kiírt pályázaton a Nárai üdvözli Önt!, 2500 példányban megjelentetni kívánt színes kiadvány a tartalmi és formai követelményeknek megfelelt, azonban az Idegenforgalmi Bizottság forráshiányra való hivatkozással pályázatunkat elutasította.

Hírek

Táncbemutató

2006. május 19-én délután láthatták az érdeklődők az óvodások tánccsoportjának az egyórás műsorát a Művelődési Házban.

Nyuszi váró az oviban

Április 11-én, 15-17 óráig Nyuszi váró délutánra hívták az ovisokat és szüleiket az óvodába. Aki eljött, nagyon kellemesen érezte magát. Az óvo nénik útmutatása alapján, szülői segítséggel – vagy akár a nélkül is – sok-sok szép húsvéti dísz készítették a gyerekek. Illatos kalács is sült a konyhában, melyet apró kezek sodortak és formáztak. Az ízletes csemegét együtt falatozta gyermek és felnőtt. Meglepetésként néptáncosok fellépése emelte az ünnepi készülődés hangulatát. A gyermekek és szüleik nevében is köszönjük a meghívást! Minden közösen eltöltött alkalmat fontosnak és értékes időtöltésnek tartunk.

Bérmálás

Dr. Konkoly István megyés püspök 2006. május 13-án, szombaton 16 órakor a templom felszentelésével egybekötve szolgáltatta ki a bérmálás szentségét. Nárai bérmálkozók voltak: Dezse Patrícia, Majsa Ildikó, Stieber Noémi, Savanyó Annamária, Surányi Eszter, Kovács Martin, Pflieger Bálint, Skultéti Benjámín, Szakály Tamás, Závár Márton, Draskovics Dániel, Tóth Ádám, Völgyi Gábor.

Óvodás ballagás

A 2005–2006-os tanév végén hat kisgyermek búcsúzott Náraiiban az óvodától, az elmúlt évekkel ellentétben nem a Művelődési Házban, hanem az óvoda épületében. 2006. június 9-én, délelőtt 10 órakor ünnepélyes hangulatban családtagjaik, társaik és nevelőik köszöntötték őket. A nárai önkormányzat nevében Stifter Attila polgármestertől kaptak ajándékot. Név szerint: Andor Dóra, Horváth Nóra, Schrödl Enikő, Lóránth Máté, Sáfrányos Norbert, Stubics Bálint, akik szeptembertől már az iskolapadban foglalnak helyet.

Nyuszi váró a Művelődési házban

Április 15-én, szombaton a Művelődési Házban rendezték a Húsvétváró délutánt. Az ide ellátogató gyerekek sem csalódtak. Sokféle kézműves technikát alkalmazva alkothattak húsvéti díszeket, melyeket mindenki haza is vihetett. Így készült sok szép hímes tojás, fali szalvétakép, ajtódísz, kosárka...

Élő nyuszi is láthattak, simogathattak a gyerekek. Sok felnőtt munkája eredményezte a délután sikerét. Az ötletek kitalálásában és kivitelezésében főleg anyukák segítettek, de külön köszönet jár Molnár Ingridnek, Stieber Noéminek és Dezse Patrícianak önzetlen közreműködéséért. Reméljük, az Önkormányzat a Művelődési Házzal karöltve a jövőben is támogatja az ehhez hasonló ünnepi rendezvényeket.

Hangverseny

2006. április 7-én, pénteken 20⁰⁰ órakor láthatták és hallhatták a jelenlévők a szombathelyi Erkel kórus húsvéti hangversenyét a nárai Szent Tamás-templomban.

Pályázat

Gratulálunk Kovács Ramónának a „Mit jelent nekem Ady Endre” pályázatra beküldött színvonalas munkájáért! Úgy gondoljuk a remek írás alapján, hogy még fogunk itt az újságban Ramóna írásaival találkozni! Természetesen a lehetőség továbbra is adott bárki számára a fenti, és a „Mit jelent nekem Nárai” kategóriában, sőt ezt kiegészítjük azzal, hogy „Nárai” címmel várunk verseket is. Természetesen minden pályázó könyvjutalomban részesül, írását pedig leközzöljük. Ne feledjük: az újságot továbbra is mi írjuk magunknak, magunkról.

szerkesztők

Feltámadási körmenet

2006. április 15-én, nagyszombaton este több százan vettek részt az esti körmeneten.

Gyermeknap vigasság

2006. május 27-én, szombaton a Gyermeknap bulin szórakozhattak a nárai gyermekek, ahol a jó hangulatból nem volt hiány.

Elsőáldozás

2006. május 28-án, vasárnap 10 órakor tartotta egyház-községünk a Szent Tamás-templomban az elsőáldozást. Elsőáldozók lettek: Frank Petra, Király Bence, Kovács Dániel, Süle Gergely, Szakály Norbert.

Sport

Labdarúgás

Befejeződött a 2005/2006-os bajnoki idény. Csapatunk az őszi sikeres első hely után a bajnokság végére a csalódást jelentő 4. helyen végzett. A nagy visszaesésnek részben a játékosok nem megfelelő hozzáállása, részben pedig az edzői hármás elfogyása az oka. Szeretném megköszönni Szabó Sándornak a kitartást, hisz csak ő tartott ki végig a csapat mellett.

Az őszi szezonban látott összetartás és egymásért küzdés helyett tavasszal a széthúzás jellemezte a csapatot. Az ősszel jó formában futballozó rutinosabb játékosok nem tudták átmenteni tavaszra a formájukat, a fiatalok pedig nem tudtak pluszt hozni a csapat játékához. Ennek ellenére a legtöbb gólt szám szerint 118-at mi szereztünk a bajnokságban. Sajnos a kapott

gólok száma is elég sok: 56. A házi gólkirály címet Draskovics Gábor nyerte 27 góllal, de góljainak nagy része sajnos nem mérkőzéseket eldöntő találatok voltak. Mögötte végzett Schnalzer László és Horváth Attila, mindketten 17-szer találtak be az ellenfél kapujába. Nagy arányú győzelmeket arattunk például Sorkifalud (11:1), vagy éppen Csempeszkopács (10:1) ellen, de beleszaladtunk néhány olyan vereségbe például a Petőfi-telep ellen (akiket ősszel 7:0-ra megvertünk, tavasszal 2:1-es vereséget szenvedtünk) és Gersekaráton (ahol 2:1-re kaptunk ki), amelyek elkerülhetőek lettek volna. Jövőre szeretnénk, ha ismét az élen zárnánk az őszi, de még jobban, ha a tavaszi idényt. A győzelmet nem csak akarni kell, hanem tenni is kell érte.

Végezetül szeretnénk megköszönni a biztatást annak a néhány lelkes (néha kissé heves) szurkolónak, akik ellátogattak a csapat mérkőzéseire, reméljük, hogy jövőre még többen lesznek!

Rozmán Pál
sportkör elnök

A CREAT '96 Szakiskola 2006 szeptemberében
az alábbi levelezős képzéseket indítja Szombathely belvárosában:

ABC-eladó (szakmunkás, OKJ-s)
Kereskedő-vállalkozó (boltvezető, OKJ-s)
Vendéglátó-vállalkozó (üzletvezető, OKJ-s)
Ingtalanközvetítő, értékbecslő (középfokú, OKJ-s)
Állami vadász- és fegyvervizsgára felkészítő

Minőségünk garanciája a tízéves működésen túl a több száz sikeres vizsgát tett hallgató. A hirdetés felmutatója a tandíjból **50%** kedvezményben részesül!

További információ:

30/237-7739-es telefonszámon kérhető.

OKÉV engedélyszám: 18-0113-05